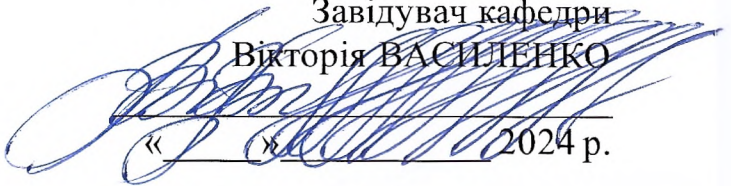

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ НАЗЕМНИХ СПОРУД І АЕРОДРОМІВ
КАФЕДРА КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДИЗАЙНУ І ГРАФІКИ

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ

Завідувач кафедри
Вікторія ВАСИЛЕНКО

«   » 2024 р.

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
(ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА)**
ВИПУСКНИЦІ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ «БАКАЛАВР»
ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 022 «ДИЗАЙН»
ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЮ ПРОГРАМОЮ «ДИЗАЙН»

Тема:

ДИЗАЙН ІНТЕР'ЄРУ МУЗЕЙНО-ВИСТАВКОВОГО ПРОСТОРУ

Виконавець:

ДОНЕЦЬ Дарина Миколаївна
ДЗ-402Б

Керівник:

Доктор мистецтвознавства, професор
МИХАЙЛОВА Рада Дмитрівна

Консультант:

Кандидат технічних наук, доцент,
Професор кафедри КТДіГ
БАШТА Олена Трифонівна

Нормконтроль:

Доктор архітектури, професор
Професор кафедри КТДіГ
ЧЕРНЯВСЬКИЙ Володимир Георгійович

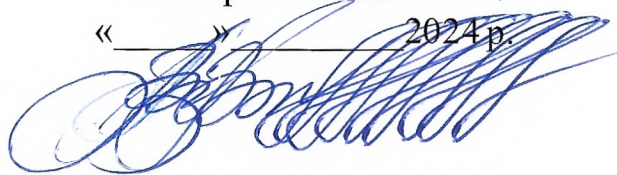

НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет наземних споруд і аеродромів
Кафедра комп'ютерних технологій дизайну і графіки
Галузь знань: 02 «Культура і мистецтво»
Спеціальність: 022 «Дизайн»
Освітньо-професійна програма «Дизайн»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
Вікторія ВАСИЛЕНКО

« _____ » 2024 р.

ЗАВДАННЯ

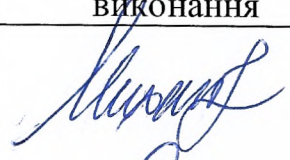
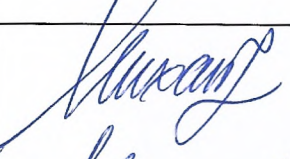
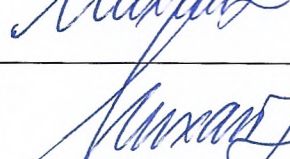
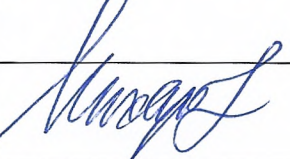
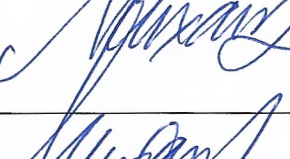
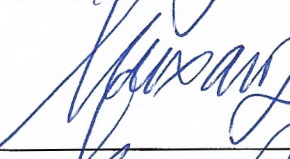
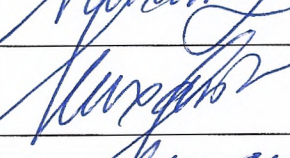
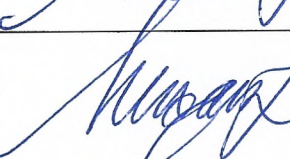

на виконання кваліфікаційної роботи

ДОНЕЦЬ Дарини Миколаївни

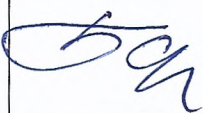

1. Тема кваліфікаційної роботи «**Дизайн інтер'єру музейно-виставкового простору**», затверджена наказом ректора від «14» березня 2024 р. №392/ст.
2. Термін виконання: 20.05.2024 – 10.06.2024
3. Вихідні дані: ситуаційна схема, плани поверхів
4. Зміст пояснювальної записки: титульний аркуш, завдання на проектування, реферат, анотація, зміст пояснювальної записки, вступ, основна частина, загальні висновки, список використаних джерел
5. Перелік обов'язкового графічного (ілюстративного) матеріалу: ситуаційна схема благоустрою території, функціональне зонування приміщень, плани приміщень з розташуванням меблів, плани підлоги та освітлення, перспективні зображення інтер'єрів, розгортки стін приміщень, креслення авторських розробок предметів наповнення інтер'єру.

6. Календарний графік план

№ з/п	Завдання	Термін виконання	Відмітка про виконання
1	Зібрати матеріали стосовно вітчизняних і зарубіжних практик дизайну інтер'єру музейно-виставкових просторів	20.05.2024-20.05.2024	
2	Проаналізувати сучасні тенденції в дизайні інтер'єру музейно-виставкових просторів	21.05.2024-21.05.2024	
3	Виконати пошукові роботи	22.05.2024-23.05.2024	
4	Розробка просторового інтер'єру музейновиставкового простору дизайн-концепції дизайн-рішення	23.05.2024-23.05.2024	
5	Розробка функціонального зонування	24.05.2024-24.05.2024	
6	Розробка планів і розстановка меблів відповідно до функціонального зонування	25.05.2024-25.05.2024	
7	Створення розгорток стін	26.05.2024-26.05.2024	
8	Створення планів стелі з розташуванням освітлюваних приладів	27.05.2024-28.05.2024	
9	Створення плану підлоги з підбором відповідних матеріалів	29.05.2024-29.05.2024	
10	Створення авторських розробок	30.05.2024-31.05.2024	
11	Створення візуалізації інтер'єру в комп'ютерній 3Д графіці	01.06.2024-06.06.2024	
12	Оформлення пояснювальної записки згідно затверджених вимог	07.06.2024-07.06.2024	
13	Підготовка доповіді захисту, презентації та роздаткового матеріалу	08.06.2024-10.06.2024	

7. Консультація з окремих розділів

Назва розділу	Консультант (посада, П.І.Б.)	Дата, підпис	
		Завдання видав	Завдання прийняв
Нормативна база	Д.арх., проф., проф. ККТДіГ, Чернявський Володимир Георгійович		
Конструктивне вирішення	К.т.н., доцент, проф. ККТДіГ Башта Олена Трифонівна		

Дата видачі завдання:

Керівник

Рада МИХАЙЛОВА

Завдання прийняв до виконання

Дарина ДОНЕЦЬ

РЕФЕРАТ

Пояснювальна записка до кваліфікаційної роботи «Дизайн інтер'єру музейно-виставкового простору» складається з 76 сторінок тексту, 20 рисунків, 41 використаних джерел.

Ключові слова: музейно-виставковий, дизайн, простір, проєктування простору.

Актуальність теми: Створення музейно-виставкового простору, який є естетичним, сучасним та функціональним, стає дедалі важливішою в умовах постійного розвитку та змін в культурному та соціальному житті суспільства. У сучасному світі, де інформаційне перевантаження і швидкий темп життя часто призводять до втрати зв'язку з культурною спадщиною, музейно-виставкові простори виконують важливу роль у збереженні та популяризації мистецтва. Концепція «Ars longa – vita brevis», яка означає «Життя коротке - мистецтво вічне», підкреслює вічну цінність мистецтва та необхідність його інтеграції в сучасне суспільство. Інтеграція мистецтва в суспільство через створення доступного та зрозумілого простору є надзвичайно актуальною у контексті сучасних тенденцій демократизації культури. Музейно-виставковий простір, який є відкритим для всіх, сприяє знищенню бар'єрів між мистецтвом та суспільством, роблячи мистецтво частиною повсякденного життя кожної людини.

Об'єкт проєктування: Музейно-виставковий простір

Предмет проєктування: Дизайн інтер'єру музейно-виставкового простору

Мета кваліфікаційної роботи: розробити дизайн інтер'єру для музейно-виставкового простору

Методи проєктування: Аналіз й синтез для вивчення доступного досвіду та подальше створення простору та базі отриманих результатів у 3Д середовищі.

Практичне значення проєктування: Результати дослідження можна використовувати на практиці при проєктуванні інтер'єру приміщень подібного типу. Дана робота може бути використана в учбовому проєктуванні для студентів навчальних закладів за освітньою програмою дизайн інтер'єру.

АНОТАЦІЯ

У даному дослідженні розглядаються аспекти проектування та організації музейно-виставкового простору. Відповідно до концепції проекту, його метою є створення естетичного, сучасного та функціонального простору, що забезпечує психоемоційну доступність для різних вікових та соціокультурних груп. Дослідження включає аналіз сучасних тенденцій у створенні музейних експозицій, враховуючи їхній вплив на сприйняття відвідувачами та цілі експозиції. Також досліджено вимоги до організації простору з точки зору ергономіки, естетики, функціональності та безпеки. Висновки дослідження мають на меті визначення оптимальних підходів до створення музейно-виставкових просторів, сприятливих для сприйняття та взаємодії з мистецтвом для широкого кола аудиторії.

ABSTRACT

This study explores the aspects of designing and organizing museum exhibition space. According to the project concept, its aim is to create an aesthetic, modern, and functional space that ensures psycho-emotional accessibility for various age and sociocultural groups. The research includes an analysis of current trends in museum exhibition design, taking into account their impact on visitor perception and exhibition goals. Additionally, requirements for space organization in terms of ergonomics, aesthetics, functionality, and safety are examined. The conclusions of the study aim to identify optimal approaches to creating museum exhibition spaces conducive to perception and interaction with art for a wide audience.

ЗМІСТ

ВСТУП	9
РОЗДІЛ 1 ОГЛЯД ПРОЄКТУВАННЯ МУЗЕЙНО-ВИСТАВКОВОГО ПРОСТОРУ: ВІТЧИЗНЯНИЙ ТА ЗАКОРДОННИЙ ДОСВІД	11
1.1. Музейновиставковий простір: виникнення та еволюція	11
1.2. Класифікація музейновиставкових закладів	23
1.3. Сучасні тенденції у формуванні музейно-виставкового простору в Україні та за кордоном.....	27
1.4. Висновки до розділу 1	33
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ЗАКОНОДАВЧОНОРМАТИВНОЇ БАЗИ В ОРГАНІЗАЦІЇ ІНТЕР'ЄРНО-ВИСТАВКОВОГО ПРОСТОРУ.....	35
2.1. Вимоги до об'ємно-просторового вирішення музейно-виставкового простору.....	35
2.2. Ергономічні норми і специфікація обладнання	39
2.3. Роль кольору, композиції та матеріалів у формуванні виставкового простору.....	47
2.4. Вимоги до матеріалів і освітлення.....	49
2.5. Особливості оформлення музейно-виставкового простору	52
2.6. Висновки до розділу 2	53
РОЗДІЛ 3 ПРОЄКТУВАННЯ ТА ДИЗАЙН ІНТЕР'ЄРУ МУЗЕЙНО- ВИСТАВКОВОГО ПРОСТОРУ	54
3.1. Вивчення об'єкту.....	54
3.2. Концепція дизайну інтер'єру та колористичне рішення	56
3.3. Планування благоустрою прибудинкової території	59
3.4. Функціональне зонування та планувальне вирішення	60
3.5. Підбір матеріалів і предметне наповнення інтер'єру	62
3.6. Авторські пропозиції.....	66
3.7. Висновки розділу 3	70
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ	71
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	73
ДОДАТКИ	Ошибка! Закладка не определена.

ВСТУП

Актуальність теми: Створення музейно-виставкового простору, який є естетичним, сучасним та функціональним, стає дедалі важливішою в умовах постійного розвитку та змін в культурному та соціальному житті суспільства. У сучасному світі, де інформаційне перевантаження і швидкий темп життя часто призводять до втрати зв'язку з культурною спадщиною, музейно-виставкові простори виконують важливу роль у збереженні та популяризації мистецтва. Концепція «Ars longa – vita brevis», яка означає «Життя коротке - мистецтво вічне», підкреслює вічну цінність мистецтва та необхідність його інтеграції в сучасне суспільство. Інтеграція мистецтва в суспільство через створення доступного та зрозумілого простору є надзвичайно актуальною у контексті сучасних тенденцій демократизації культури. Музейно-виставковий простір, який є відкритим для всіх, сприяє знищенню бар'єрів між мистецтвом та суспільством, роблячи мистецтво частиною повсякденного життя кожної людини.

Об'єкт: музейно-виставковий простір

Предмет дослідження: розробка дизайну інтер'єру для музейно-виставкового простору

Мета роботи: розробити функціональний та естетичний дизайн інтер'єру музейно-виставкового простору.

Відповідно до мети можна сформулювати наступні завдання:

- провести огляд історії та розвитку музейно-виставкових просторів;
- проаналізувати вітчизняні та закордонні аналоги дизайну інтер'єру музейно-виставкового простору;
- проаналізувати основні вимоги до проєктування музейно-виставкового простору;
- визначити особливості стилістичного оформлення;
- розробити дизайн інтер'єру музейно-виставкового простору.

Методи дослідження: були обрані відповідно до мети поставленого завдання дослідження, включають в себе аналіз літератури та порівняння вітчизняного та закордонного досвіду, що дає можливість провести дослідження відповідного дизайну інтер'єру. Методи аналізу та синтезу. Проектні методи 3Д моделювання.

Практичне значення: полягає в організації функціонального та естетичного дизайну інтер'єру музейно-виставкового простору, створення взаємодії між відвідувачем і об'єктом мистецтва. Можливістю подальшої реалізації проекту в реальному житті.

РОЗДІЛ 1

ОГЛЯД ПРОЄКТУВАННЯ МУЗЕЙНО-ВИСТАВКОВОГО ПРОСТОРУ: ВІТЧИЗНЯНИЙ ТА ЗАКОРДОННИЙ ДОСВІД

1.1. Музейновиставковий простір: виникнення та еволюція

Для висвітлення історії становлення музейно-виставкового простору можна виділити кілька ключових періодів та аспектів:

1. Античність та середньовіччя: Приватні колекції та перші музеї;
2. Епоха Відродження: Розвиток публічних колекцій;
3. Просвітництво: Поява сучасних музеїв;
4. ХІХ століття: Музей як громадська інституція;
5. ХХ століття: Модернізм і нові підходи до музейного дизайну;
6. Кінець ХХ - початок ХХІ століття: Цифрова ера та інтерактивність.

Античність та середньовіччя: Приватні колекції та перші музеї
Витоки музейної справи можна віднайти ще в античні часи, коли колекціонування артефактів було прерогативою аристократичних кіл. Приватні колекції служили не лише символами багатства і влади, але й демонстрацією інтелектуальних інтересів та культурного рівня власників. Одним з перших і найвідоміших закладів, що можна розглядати як прототип музею, був Мусейон в Александрії. Мусейон, заснований у ІІІ столітті до нашої ери в Александрії, Єгипет, був науково-дослідним інститутом, який включав в себе бібліотеку та місця для збереження колекцій мистецьких і наукових артефактів. Цей заклад, що був тісно пов'язаний з великою Александрійською бібліотекою, залучав вчених і філософів з різних частин світу. Мусейон функціонував як центр інтелектуальної діяльності, де вивчалися та зберігалися знання, хоча він не був публічним у сучасному розумінні цього слова[18].

У Римській імперії колекціонування мистецьких творів та предметів античності також набуло популярності серед аристократів і заможних громадян. Римські патриції створювали приватні колекції, що склалися з грецьких скульптур, ваз, коштовностей та інших артефактів, які вони демонстрували у своїх віллах. Ці колекції слугували не лише прикрасами, але й засобом культурної та політичної репрезентації. З падінням Римської імперії і настанням середньовіччя колекціонування артефактів продовжувало існувати в іншій формі. В цей період особливого поширення набули кунсткамери (з німецької - «кімнати мистецтв») та курйозітекабінети (з латинської - «кабінети курйозів»). (рис. 1.1) Вони представляли собою приватні колекції, що склалися з дивовижних і рідкісних предметів, зібраних меценатами, вченими та алхіміками. Кунсткамери були різновидом приватних музеїв, де зберігалися мистецькі твори, наукові інструменти, природничі об'єкти та інші унікальні предмети. Їх власники прагнули збирати все незвичайне і рідкісне, що могло вразити уяву відвідувачів. Кунсткамери також слугували навчальними центрами для науковців та митців, які могли досліджувати зібрані там об'єкти. Курйозітекабінети відрізнялися від кунсткамер тим, що їхня увага зосереджувалася на природничих та наукових курйозах. Серед експонатів можна було знайти мінерали, рідкісні рослини, препарованих тварин, а також різноманітні артефакти, що мали дивовижний чи загадковий характер. Ці кабінети стали прообразом сучасних природничих музеїв і відіграли важливу роль у розвитку науки, сприяючи систематизації знань про навколишній світ[21].

Рис. 1.1. Національний римський музей.

Приватні колекції античності та середньовіччя заклали основу для розвитку музейної справи в подальші епохи. Вони стали першими кроками на шляху до створення публічних музеїв, де колекції мистецтва і наукових досягнень стали доступнішими для ширшої аудиторії. Розвиток цих ранніх форм музеїв відображає зміну культурних і соціальних пріоритетів суспільства, від демонстрації особистої величі до просвітництва і освітньої діяльності. Таким чином, античність та середньовіччя стали важливими періодами у формуванні концепції музею як інституції, що зберігає і популяризує знання та культурну спадщину. Становлення музейно-виставкових просторів у цей час сприяло зростанню інтересу до колекціонування, систематизації та вивчення різноманітних об'єктів, що стали основою для майбутніх музейних закладів[23].

Епоха Відродження (XIV-XVII століття) ознаменувала значний зсув у підходах до колекціонування та збереження мистецьких і наукових артефактів, що сприяло виникненню перших публічних колекцій. Цей період характеризується відродженням інтересу до античної культури та науки, що

призвело до створення нових культурних та наукових інституцій, доступних ширшому колу людей. Гуманізм, інтелектуальний рух, що набув поширення в Італії у XIV столітті, став рушійною силою культурних змін епохи Відродження. Гуманісти прагнули відродити класичну античну спадщину та сприяти розвитку науки і мистецтва. Вони активно збирали рукописи, книги, твори мистецтва та наукові інструменти, що згодом стали основою для створення перших публічних колекцій. Однією з найвідоміших колекцій епохи Відродження була колекція родини Медічі у Флоренції. Палаццо Медічі-Ріккарді став не лише резиденцією могутньої родини, але й місцем зберігання багатих мистецьких скарбів. Медічі підтримували художників, таких як Мікеланджело і Леонардо да Вінчі, та сприяли створенню численних шедеврів, що склали основу їхньої колекції. Згодом ці артефакти стали доступними для науковців і митців, які могли вивчати та надихатися ними. Галерея Уффіці у Флоренції, заснована у 1581 році за ініціативи Франческо I Медічі, є одним з перших прикладів публічної галереї. Спочатку Уффіці був адміністративною будівлею, але з часом перетворився на галерею, де зберігалися колекції мистецьких творів родини Медічі. У XVII столітті галерея стала відкритою для публіки, що зробило її одним з перших публічних музеїв у світі. У Франції та Нідерландах також почали створюватися значні публічні колекції під час епохи Відродження. У Франції королівські колекції Лувра почали формуватися ще за часів Франциска I, який активно підтримував мистецтво і збирав твори італійських майстрів. В Нідерландах, які були центром торгівлі та культури, заможні купці та меценати створювали приватні колекції, що згодом стали основою для публічних музеїв[24].

Університети та наукові товариства також відіграли важливу роль у розвитку публічних колекцій. Наприклад, Оксфордський університет у Великій Британії збирав книги та рукописи, що стали основою для його бібліотеки. Наукові товариства, такі як Королівське товариство в Лондоні, сприяли збиранню та систематизації наукових знань, що пізніше трансформувалося у створення наукових музеїв. Епоха Відродження заклала фундамент для розвитку сучасних музеїв. Створення публічних колекцій сприяло поширенню знань і

доступу до культурних та наукових артефактів. Це також підвищило значення музеїв як освітніх інституцій, що стали не лише місцями зберігання мистецьких скарбів, але й центрами навчання та дослідження. Відродження підкреслило важливість збереження культурної спадщини та сприяло формуванню нових підходів до організації музейних просторів. Таким чином, епоха Відродження відіграла вирішальну роль у становленні публічних колекцій, що стали попередниками сучасних музеїв. Завдяки підтримці меценатів, гуманістів та науковців, ця епоха створила умови для розвитку музейної справи як важливої культурної та освітньої інституції.

Епоха Просвітництва, що охоплює XVIII століття, стала ключовим періодом у розвитку сучасних музеїв. У цей час відбувся значний культурний і інтелектуальний прогрес, який сприяв виникненню нових форм інституцій, орієнтованих на збереження та популяризацію знань. Музеї, які з'явилися у цей період, почали набувати сучасних рис, ставши доступними для широкої громадськості і відіграючи важливу роль у суспільному житті. Просвітництво характеризувалося розвитком науки, філософії та мистецтва, а також зростанням інтересу до систематизації знань і їхнього поширення. Виникли нові концепції, що стосувалися природи, людини та суспільства. Інтелектуали того часу, такі як Вольтер, Руссо та Дідро, прагнули досягти освітніх та культурних реформ, що включало створення публічних інституцій для збереження та демонстрації наукових і культурних надбань. Одним із перших і найбільш впливових музеїв, що з'явилися у період Просвітництва, став Британський музей, заснований у Лондоні у 1753 році. Ініціатором його створення був лікар та науковець Ганс Слоун, який заповів свою колекцію державі. Колекція Слоуна включала понад 71 тисячу предметів, серед яких були книги, рукописи, природничі артефакти, монети та медалі. У 1759 році Британський музей відкрив свої двері для публіки, ставши першим національним музеєм, доступним для всіх бажаючих, незалежно від соціального статусу. Лувр у Парижі, заснований у 1793 році під час Французької революції, став ще одним важливим кроком у розвитку сучасних музеїв. До цього Лувр слугував королівською резиденцією та місцем зберігання

королівських колекцій мистецтва. Однак під впливом революційних ідей про рівність і доступність культури для всіх громадян, було прийнято рішення перетворити Лувр на національний музей. Відкриття музею для широкої громадськості стало символом демократизації культури та знань. Інші важливі музеї, засновані в епоху Просвітництва, включають Прадо в Мадриді (1785), який спочатку функціонував як музей природничої історії, а пізніше став національним музеєм мистецтва, та Ермітаж у Санкт-Петербурзі, заснований у 1764 році Катериною Великою як приватна імператорська колекція, що згодом стала доступною для публіки. Однією з основних характеристик музеїв Просвітництва була їхня орієнтація на систематизацію та класифікацію знань. Музеї прагнули упорядкувати колекції за науковими принципами, що включало створення каталогів, проведення досліджень і публікацію наукових праць. Це сприяло не лише збереженню артефактів, але й розвитку наукових дисциплін, таких як археологія, етнографія та природнича історія. Музеї Просвітництва також привнесли нові підходи до архітектури та організації виставкових просторів. Будівлі музеїв проектувалися таким чином, щоб забезпечити зручний доступ для відвідувачів та оптимальні умови для демонстрації експонатів. Великі вікна, просторі зали, системи освітлення та вентиляції – все це сприяло комфортному перегляду колекцій. Виставкові зали були організовані тематично або хронологічно, що допомагало відвідувачам краще зрозуміти контекст експонатів. Заснування музеїв у період Просвітництва мало значний вплив на освітню та культурну сферу. Музеї стали важливими освітніми інституціями, де відвідувачі могли не лише насолоджуватися мистецтвом, але й отримувати знання про історію, науку та культуру. Це сприяло формуванню нового типу суспільної свідомості, орієнтованої на просвітництво та розвиток особистості. Таким чином, епоха Просвітництва відіграла вирішальну роль у становленні сучасних музеїв. Завдяки підтримці інтелектуалів, науковців та державних діячів, музеї перетворилися на публічні інституції, що стали доступними для широкої аудиторії. Вони не лише зберігали культурну та наукову спадщину, але й сприяли розвитку науки, мистецтва та освіти. Музеї Просвітництва заклали

основу для сучасних підходів до організації та функціонування музейних закладів, що залишається актуальним і до сьогодні[26].

XIX століття стало періодом, коли музеї утвердилися як важливі громадські інституції, що відіграють значну роль у культурному, освітньому та науковому житті суспільства. Цей час характеризується швидким розширенням музейної мережі, розвитком нових підходів до управління та організації музеїв, а також зростанням їхньої ролі як освітніх та наукових центрів. Індустріалізація, урбанізація та підйом національних держав стали важливими чинниками, що вплинули на розвиток музеїв у XIX столітті. Зростання міського населення та середнього класу створило попит на освітні та культурні інституції. Музеї стали інструментом для зміцнення національної ідентичності, просвіти громадян та демонстрації досягнень нації у сфері науки, мистецтва та культури. У XIX столітті у багатьох країнах світу було засновано значну кількість музеїв. Наприклад, Національний музей у Празі (1818), Метрополітен-музей у Нью-Йорку (1870), Національний музей у Токіо (1872) та Національний музей антропології у Мехіко (1825). Ці музеї не лише зберігали національні скарби, але й сприяли розвитку міжнародних зв'язків та обміну знаннями. Архітектура музеїв XIX століття відображала їхнє суспільне значення. Музейні будівлі часто проектувалися у величних стилях, таких як неокласицизм, неоготика та неоренесанс, щоб підкреслити важливість культурної та наукової спадщини, яку вони зберігали. Примітними прикладами є Британський музей у Лондоні, з його величним неогрецьким фасадом, та Музей природничої історії у Відні, виконаний у неоренесансному стилі. У XIX столітті було розроблено нові методи збереження та експозиції музейних колекцій. Важливою інновацією стало створення постійних експозицій, що були організовані за тематичним або хронологічним принципом. Це допомагало відвідувачам краще розуміти контекст експонатів. Були впроваджені також нові технології освітлення та вентиляції, що забезпечували оптимальні умови для збереження артефактів. Однією з ключових ролей музеїв у XIX столітті стала їхня освітня функція. Музеї проводили публічні лекції, освітні програми та екскурсії, спрямовані на

підвищення рівня знань і культурної свідомості громадян. Вони також стали місцем для навчання студентів і науковців, пропонуючи доступ до багатих колекцій та спеціалізованої літератури. Музеї XIX століття активно займалися науково-дослідною діяльністю. Вони стали центрами для проведення археологічних розкопок, етнографічних експедицій та природничих досліджень. Рис. 1.2) Результати цих досліджень часто публікувалися в наукових журналах та монографіях, що сприяло розвитку різних галузей знань. Наприклад, Британський музей організував експедиції до Єгипту та Месопотамії, що призвело до важливих археологічних відкриттів. У XIX столітті музеї стали важливими символами національної ідентичності. Вони відображали культурне та історичне багатство націй, сприяючи формуванню національної гордості та єдності. Наприклад, Лувр у Франції демонстрував велич національної спадщини та досягнення своїх країн. Музеї також відігравали роль у політичних процесах, зберігаючи та демонструючи символи державності та національних досягнень. Розвиток музеїв у XIX столітті мав значний вплив на суспільство. Вони стали важливими культурними центрами, що сприяли підвищенню рівня освіченості та культурного розвитку населення. Музеї також сприяли соціальній інтеграції, надаючи можливість людям з різних соціальних верств доступ до культурної спадщини та знань. Це сприяло формуванню більш освіченого та культурно розвиненого суспільства. Таким чином, XIX століття стало періодом утвердження музеїв як важливих громадських інституцій. Вони перетворилися на центри збереження культурної та наукової спадщини, освіти та наукових досліджень. Музеї цього періоду відігравали важливу роль у формуванні національної ідентичності та сприяли розвитку суспільства. Вони заклали основу для сучасних підходів до організації та функціонування музейних закладів, що залишається актуальним і до сьогодні[29].

Рис. 1.2. Національний художній музей України, XIX ст.

XX століття ознаменувалося кардинальними змінами в підходах до музейного дизайну та організації виставкових просторів. Цей період характеризувався впливом модернізму та інших авангардних мистецьких рухів, що сприяли розвитку нових концепцій в архітектурі та дизайні музеїв. Розглянемо детальніше основні тенденції та новації в музейній справі цього часу. Модернізм, що виник на початку XX століття, підкреслював функціональність, простоту та відмову від декоративних елементів, характерних для попередніх архітектурних стилів. Ці принципи знайшли своє відображення в дизайні музейних будівель, що стали більш лаконічними, раціональними та орієнтованими на потреби відвідувачів. Одним з найяскравіших прикладів модерністського підходу до музейної архітектури є Музей Соломона Р. Гугенхайма в Нью-Йорку, спроектований американським архітектором Френком Ллойдом Райтом та відкритий у 1959 році. Будівля музею має унікальну спіральну форму, що забезпечує плавний перехід відвідувачів між різними рівнями експозиції. Інтер'єр музею характеризується відкритими просторами та природним освітленням, що створює сприятливі умови для сприйняття

мистецтва. Іншим видатним прикладом сучасного музейного дизайну є Центр Жоржа Помпиду в Парижі, відкритий у 1977 році. Проект, розроблений архітекторами Ренцо Піано та Річардом Роджерсом, став революційним завдяки своїй інноваційній концепції, що передбачала розміщення всіх інженерних комунікацій зовні будівлі. Це дозволило створити гнучкі внутрішні простори, які легко адаптуються до різних виставкових потреб. Центр Помпиду став символом технологічного прогресу та відкритості до експериментів у мистецтві. У ХХ столітті музеї активно почали впроваджувати інтерактивні та мультимедійні технології, що змінили підхід до організації виставок та взаємодії з відвідувачами. Віртуальні експозиції, аудіогіди, інтерактивні екрани та інші технологічні новації зробили відвідування музеїв більш захоплюючим та інформативним. Прикладом успішного впровадження інтерактивних технологій є Музей науки в Бостоні. Цей музей пропонує відвідувачам широкий спектр інтерактивних експонатів, що дозволяють активно взаємодіяти з науковими концепціями та явищами. Такі підходи сприяють залученню аудиторії різного віку та рівня підготовки, роблячи науку доступною та цікавою. У ХХ столітті роль музеїв у суспільстві значно змінилася. Вони перестали бути лише місцями збереження культурної спадщини, перетворившись на важливі освітні та культурні центри. Музеї почали відігравати активну роль у соціальних і політичних процесах, сприяючи міжкультурному діалогу, розвитку громадянського суспільства та підвищенню рівня освіченості населення. Музеї сучасного мистецтва, такі як Музей сучасного мистецтва в Нью-Йорку (МоМА) та Тейт Модерн у Лондоні, стали важливими платформами для презентації новітніх мистецьких течій та експериментів. Вони сприяли розвитку сучасного мистецтва, надаючи художникам можливість демонструвати свої роботи широкій аудиторії та вести діалог з суспільством. У другій половині ХХ століття набули поширення екологічні та стійкі підходи в архітектурі музеїв. Проекти почали враховувати питання енергоефективності, використання природних матеріалів та мінімізації негативного впливу на навколишнє середовище. Такі

підходи не лише сприяли збереженню природних ресурсів, але й покращували комфорт відвідувачів та умови зберігання експонатів[31].

XX століття стало періодом значних змін і новацій у сфері музейного дизайну та організації. Модернізм та інші авангардні рухи вплинули на архітектуру музейних будівель, зробивши їх більш функціональними та відкритими для громадськості. Інтерактивні та мультимедійні технології змінили спосіб взаємодії відвідувачів з експозиціями, зробивши їх більш залученими та освіченими. Музеї перетворилися на важливі культурні, освітні та наукові центри, що активно впливають на розвиток суспільства

Період кінця XX та початку XXI століття ознаменувався значними змінами в музейній справі, зумовленими розвитком цифрових технологій та інтерактивних методів. Музеї, пристосовуючись до нових реалій, почали активно використовувати цифрові інструменти для збереження, демонстрації та популяризації своїх колекцій, що значно розширило їхні можливості та вплив на аудиторію. Одним з найважливіших аспектів цифрової ери стало оцифрування музейних колекцій. Цей процес включає створення цифрових копій експонатів, що дозволяє зберігати їх у віртуальному форматі, забезпечуючи захист від фізичного зносу та пошкоджень. Оцифровані колекції стають доступними для науковців та широкої аудиторії через інтернет, що сприяє поширенню знань та досліджень. З розвитком інтернету та веб-технологій музеї почали створювати віртуальні музеї та онлайн-експозиції. Віртуальні музеї дозволяють користувачам з усього світу відвідувати виставки, не виходячи з дому, що особливо важливо для тих, хто не має можливості подорожувати. Онлайн-експозиції включають віртуальні тури, 3D-моделі експонатів, мультимедійні презентації та інші інтерактивні елементи, що підвищують залученість відвідувачів. Інтерактивність стала ключовою характеристикою сучасних музейних експозицій. Музеї активно використовують різноманітні інтерактивні технології, такі як сенсорні екрани, віртуальна та доповнена реальність, голографічні дисплеї та інші мультимедійні інструменти. Це дозволяє відвідувачам взаємодіяти з експонатами, отримувати додаткову інформацію та

глибше розуміти представлені теми. Одним з провідних прикладів використання інтерактивних технологій є Музей науки в Лондоні. Він пропонує відвідувачам численні інтерактивні експонати, що дозволяють вивчати наукові явища через практичний досвід. Ще одним прикладом є Музей мистецтв Метрополітен у Нью-Йорку, який впровадив програму Met Digital, що включає віртуальні тури, аудіогіди та освітні ресурси для різних вікових груп. Розширена (AR) та віртуальна реальність (VR) стали важливими інструментами в арсеналі сучасних музеїв. Технології AR дозволяють доповнювати реальні експозиції цифровими елементами, які відвідувачі можуть бачити через спеціальні пристрої або мобільні додатки. Технології VR створюють повністю віртуальні середовища, де користувачі можуть "переміщатися" і взаємодіяти з цифровими реконструкціями історичних місць, артефактів та подій. Музеї почали активно використовувати мобільні додатки, які надають відвідувачам додаткові можливості для взаємодії з експозиціями. Такі додатки можуть включати інтерактивні карти, аудіогіди, інформаційні ресурси та персоналізовані маршрути, що враховують інтереси та уподобання користувачів. Це сприяє більш глибокому зануренню в музейний досвід та підвищенню задоволеності відвідувачів. Соціальні мережі стали важливим інструментом для популяризації музеїв та залучення нових аудиторій. Музеї використовують платформи, такі як Facebook, Instagram, Twitter та YouTube, для просування своїх заходів, експозицій та освітніх програм. Цифровий маркетинг дозволяє музеям взаємодіяти з аудиторією в режимі реального часу, отримувати зворотний зв'язок та будувати лояльні спільноти. Цифрові технології сприяють розвитку освітніх програм та наукових досліджень у музеях. Віртуальні лабораторії, онлайн-курси, вебінари та інші освітні ресурси дозволяють студентам та дослідникам отримувати доступ до унікальних матеріалів та знань. Це особливо важливо в умовах глобалізації, коли музеї можуть співпрацювати з навчальними закладами та науковими установами по всьому світу[34].

Кінець XX та початок XXI століття стали періодом революційних змін у музейній справі, зумовлених розвитком цифрових технологій та інтерактивних

методів. (рис.1.4) Музеї стали більш доступними, інтерактивними та персоналізованими, що сприяло підвищенню їхньої ролі у культурному, освітньому та науковому житті суспільства. Цифрова ера відкрила нові можливості для збереження та популяризації культурної спадщини, роблячи музеї важливими інституціями в глобальному інформаційному суспільстві[18].

Рис. 1.3. Національний музей мистецтва XXI ст. Рим.

1.2. Класифікація музейновиставкових закладів

Музейно-виставкові заклади виконують важливі функції збереження, дослідження та популяризації культурної та наукової спадщини. Вони можуть класифікуватися за різними ознаками: за профілем, масштабом, формою власності та типом діяльності. Така класифікація допомагає розуміти різноманітність музеїв і визначити їхні основні характеристики та завдання[3].

Класифікація музейно-виставкових закладів за профілем передбачає їх поділ на категорії залежно від тематичного спрямування та змісту їхніх колекцій. Ця класифікація допомагає зрозуміти спеціалізацію музеїв і наукові дисципліни, з якими вони пов'язані, що, у свою чергу, визначає методологію їхньої роботи,

підхід до експозиційної діяльності та аудиторію, на яку вони орієнтуються. Історичні музеї зосереджуються на збереженні, дослідженні та презентації артефактів, пов'язаних з історією людства. Вони поділяються на кілька підкатегорій: Загальноісторичні музеї охоплюють широкий спектр історичних періодів та тем. Їхні колекції можуть включати об'єкти від стародавніх цивілізацій до сучасності. Основним завданням таких музеїв є відображення еволюції суспільств, культур та подій. Прикладом може служити Британський музей у Лондоні, який має всесвітньо відомі колекції з різних епох та регіонів. Спеціалізовані історичні музеї фокусуються на певному періоді, регіоні або події. Вони можуть бути присвячені, наприклад, певній війні, династії, чи історичній постаті. Наприклад, Національний музей Другої світової війни в Новому Орлеані спеціалізується на подіях Другої світової війни. Художні музеї присвячені збереженню, вивченню та демонстрації творів образотворчого мистецтва. Вони також поділяються на кілька підкатегорій: Ці музеї мають колекції живопису, скульптури, графіки та інших видів візуального мистецтва. Їхні експозиції можуть охоплювати різні епохи та стилі від античності до сучасності. Лувр у Парижі є яскравим прикладом музею образотворчого мистецтва з його багатими колекціями, що включають шедеври від античності до XIX століття. Музеї сучасного мистецтва зосереджені на мистецтві XX та XXI століть. Вони демонструють роботи сучасних художників і часто включають інноваційні форми мистецтва, такі як інсталяції, відеоарт та перформанси. Музей сучасного мистецтва (MoMA) у Нью-Йорку є одним з найвідоміших музеїв цієї категорії. Природничі музеї займаються збереженням і вивченням природної спадщини. Їхні колекції можуть включати зразки флори, фауни, мінералів, викопних решток та інших природних об'єктів. Ці музеї охоплюють широкий спектр природничих наук, включаючи біологію, геологію, палеонтологію та екологію. Вони зазвичай мають великі колекції, що представляють біологічну та геологічну різноманітність нашої планети. Прикладом є Музей природознавства у Лондоні, який має багаті колекції біологічних та геологічних зразків. Спеціалізовані природничі музеї фокусуються на конкретних аспектах

природничих наук, таких як ботаніка, зоологія або палеонтологія. Наприклад, Музей динозаврів у Фукуї (Японія) спеціалізується на вивченні та демонстрації викопних решток динозаврів. Науково-технічні музеї присвячені демонстрації досягнень науки і техніки, історії технологічного розвитку та інновацій. Вони можуть включати експонати, що демонструють розвиток різних галузей техніки та інженерії. Ці музеї охоплюють широкий спектр наукових та технічних досягнень. Вони часто мають експонати, присвячені історії винаходів та розвитку технологій у різних галузях. Прикладом є Німецький музей у Мюнхені, який демонструє досягнення в багатьох технічних сферах. Спеціалізовані технічні музеї фокусуються на конкретних галузях науки і техніки, таких як авіація, космонавтика, комп'ютерні технології або автомобілебудування. Наприклад, Музей авіації та космонавтики у Вашингтоні спеціалізується на історії авіації та космонавтики. Етнографічні музеї займаються вивченням та збереженням культурних традицій, побуту та мистецтва різних народів. Вони спрямовані на демонстрацію етнографічної різноманітності та культурного багатства світу. Ці музеї мають колекції, що представляють культуру та побут різних народів і етнічних груп. Вони можуть охоплювати широкий спектр тем, від традиційного одягу та ремесел до музичних інструментів та обрядових предметів. Наприклад, Національний музей етнології в Лейдені має колекції з різних регіонів світу. Спеціалізовані етнографічні музеї фокусуються на культурі певного народу або регіону. Вони можуть демонструвати специфічні аспекти життя та мистецтва однієї етнічної групи. Прикладом є Музей американських індіанців у Вашингтоні, який спеціалізується на культурі та історії корінних народів Америки[30].

Класифікація музейно-виставкових закладів за профілем дозволяє чітко визначити спеціалізацію кожного музею та його роль у збереженні, вивченні та популяризації певних аспектів культурної та природної спадщини. Різноманіття профілів музеїв забезпечує комплексний підхід до збереження світової спадщини та задовольняє потреби різних аудиторій у доступі до знань та культурних цінностей.

Класифікація музейно-виставкових закладів за масштабом передбачає їхнє поділ на категорії в залежності від розміру, обсягу діяльності та впливу на культурну та наукову спільноту. Ця класифікація визначає рівень важливості та значущості музею в широкому контексті культурного життя та освіти. Національні музеї є найбільшими та найвидатнішими музейними установами у країні. Вони володіють великими приміщеннями та розгалуженими колекціями, які охоплюють різні аспекти культурної, історичної та наукової спадщини країни. Національні музеї мають великий вплив на формування національної ідентичності, сприяють збереженню та вивченню культурних та історичних цінностей та притягають увагу як власних громадян, так і міжнародних туристів. Приклади національних музеїв включають Британський музей у Лондоні, Лувр у Парижі та Національний музей Сполучених Штатів у Вашингтоні. Регіональні музеї розташовані у різних регіонах країни та представляють історію, культуру та традиції конкретного регіону. Вони мають регіональну специфіку у своїй експозиції та діяльності, відображаючи унікальні аспекти культурного та історичного розвитку різних регіональних співтовариств. Регіональні музеї є важливими культурними центрами, які сприяють збереженню та популяризації місцевої культурної спадщини. Прикладами регіональних музеїв є Музей краєзнавства у місті Львові та Києво-Печерська лавра у Києві. Місцеві музеї, які зазвичай розташовані у малих містах або сільській місцевості, фокусуються на представленні історії, культури та традицій конкретного місцевого співтовариства. Вони можуть мати скромні колекції, але відіграють важливу роль у збереженні місцевої історії, спадщини та традицій. Місцеві музеї допомагають підтримувати почуття належності до місцевої спільноти та залучають увагу місцевих жителів до культурно-освітніх заходів[31].

Кваліфікація музейно-виставкових закладів за типом діяльності передбачає їхнє поділ на категорії в залежності від основної сфери діяльності та функціонального призначення. Ця класифікація дозволяє краще розуміти специфіку та цілі різних музейних установ і визначити їхню роль у збереженні, вивченні та популяризації культурної спадщини. Музеї мистецтва є

спеціалізованими закладами, які виконують основну функцію збереження, дослідження та популяризації мистецьких творів. Вони можуть експонувати картини, скульптури, графіку, прикладне мистецтво та інші види мистецтва, які представляють різні епохи, стилі та течії. Історичні музеї спеціалізуються на збереженні та вивченні історичних артефактів, документів, матеріалів та експонатів, які відображають історію певного періоду, регіону або події. Вони мають на меті розширення нашого розуміння минулого та важливих історичних подій. Етнографічні музеї присвячені представленню культур та традицій різних етнічних груп, народів та національних спільнот. Вони демонструють унікальність та різноманіття культурних практик, звичаїв, ремесел та вірувань. Технічні музеї спеціалізуються на вивченні технологічного прогресу та інновацій. Вони експонують предмети та обладнання, пов'язані з промисловістю, транспортом, комунікаціями, наукою та технологіями. Природничі музеї зосереджені на дослідженні та вивченні природи та біологічної різноманітності. Вони експонують зразки мінералів, скам'янілостей, тварин та рослин, а також інші природні об'єкти. Музеї техніки та науки присвячені популяризації наукових досягнень та технологічних інновацій. Вони можуть включати експонати та демонстраційні зразки, які показують принципи роботи різних наукових та технічних винаходів[24].

Класифікація музейно-виставкових закладів за типом діяльності дозволяє систематизувати різноманітність музейних установ та визначити їхню основну сферу діяльності та спеціалізацію. Кожен тип музею відіграє важливу роль у збереженні та популяризації різних аспектів культурної та наукової спадщини.

1.3. Сучасні тенденції у формуванні музейно-виставкового простору в Україні та за кордоном

Сучасність в оформленні музейно-виставкового простору в Україні відображається у використанні передових технологій, новаторських дизайнерських рішень та інтерактивних методів взаємодії з відвідувачами. Ці

тенденції відображають стрімкий розвиток культурного сектору в країні та стрімке вдосконалення музейної практики[2].

Інтерактивні технології є однією з основних складових сучасного музейного досвіду в Україні, які забезпечують активну взаємодію відвідувачів з експозиціями, стимулюють зацікавленість та поглиблюють розуміння представленої інформації. Використання інтерактивних технологій у музейному просторі забезпечує більш ефективне та цікаве сприйняття виставкового матеріалу, а також активізує пізнавальну діяльність відвідувачів. У багатьох музеях України можна знайти сенсорні екрани та панелі, які дозволяють відвідувачам взаємодіяти з виставковим матеріалом шляхом дотику до екрану. Це може бути представлення інформації про експонати, інтерактивні карти, відео та аудіо матеріали, а також ігрові елементи, що сприяють активному навчанню та розвагам. Віртуальна реальність стає все більш популярною у музейному просторі України, дозволяючи відвідувачам отримати унікальний іммерсивний досвід спілкування з історією та культурою. Відвідувачі можуть використовувати VR-окуляри для віртуальних екскурсій, відтворення важливих історичних подій, а також для взаємодії з віртуальними реконструкціями археологічних знахідок. Багато музеїв в Україні надають відвідувачам можливість скористатися аудіогідами або мобільними додатками для отримання додаткової інформації про експонати та виставки. Ці інтерактивні засоби дозволяють кожному відвідувачеві самостійно обирати об'єм та спосіб отримання інформації, що сприяє більш глибокому та індивідуалізованому розумінню представленого матеріалу. У низці музеїв в Україні діють інтерактивні ігри та завдання, спрямовані на активізацію когнітивних процесів відвідувачів та поглиблення їхнього розуміння представленого матеріалу. Це може бути розв'язання ребусів, вікторин, лабіринтів та інших ігрових елементів, які допомагають весело та ефективно вивчати тематику експозицій. Деякі музеї в Україні використовують інтерактивні моделі та діорами, що дозволяють відвідувачам взаємодіяти з тривимірними представленнями архітектурних пам'яток, історичних подій та природних ландшафтів. Це дозволяє відвідувачам

краще розуміти просторові відношення та характеристики об'єктів. Використання інтерактивних технологій в музейно-виставковому просторі України забезпечує більш цікавий та ефективний досвід відвідувачів, стимулює їхню участь та зацікавленість у вивченні мистецтва[3].

Мультимедійні інсталяції в музейному просторі є одним із ключових елементів, що використовуються для створення інноваційного та захоплюючого досвіду для відвідувачів. Ці інсталяції представляють собою складні технологічні системи, що поєднують в собі різноманітні мультимедійні компоненти, такі як відео, аудіо, світлові ефекти та інші, з метою створення іммерсивного візуального досвіду для глядачів. Основними компонентами мультимедійних інсталяцій є проектори, що використовуються для відтворення відео та зображень на спеціальних екранах або поверхнях. Додатково використовуються аудіосистеми, які забезпечують звукові ефекти, світлові джерела для створення атмосферних ефектів та сенсорні панелі, що дозволяють відвідувачам взаємодіяти з візуальними елементами шляхом дотику до екрану. Ці інсталяції можуть включати в себе різноманітні елементи, такі як проекції, інтерактивні діорами, віртуальні 3D моделі, аудіо-візуальні історії та інтерактивні ігри. Вони розробляються з метою створення цікавого, відкритого для взаємодії та запам'ятовуючого досвіду для відвідувачів музею. Мультимедійні інсталяції мають значний вплив на музейний досвід, забезпечуючи відвідувачам можливість зануритися у світ виставки та взаємодіяти з експонатами на більш глибокому рівні. Вони створюють додаткові можливості для навчання, розваг та емоційного занурення, що робить відвідування музею більш цікавим та захоплюючим для широкого кола аудиторії. Інтерактивні експонати у музейному контексті є елементами, що дозволяють відвідувачам активно взаємодіяти з предметами експозиції, замість традиційного пасивного спостереження. Ці експонати використовують різноманітні технології та методи, щоб створити відвідувачам емоційно насичений, інтерактивний досвід. Основна мета інтерактивних експонатів - залучити відвідувачів до активного вивчення предмета та сприяти їхньому більш

глибокому розумінню. Ці експонати можуть бути різноманітними за своєю природою, включаючи в себе: Сенсорні експонати: Експонати, які реагують на торкання або рухи відвідувачів. Наприклад, сенсорні панелі, які реагують на дотик та дозволяють взаємодіяти з візуальним вмістом. Механічні експонати: Експонати, які можна рухати або маніпулювати. Наприклад, макети механізмів або моделі, які можна обертати та досліджувати з різних кутів. Віртуальні та доповнені реальності: Експонати, які використовують віртуальну або доповнену реальність для створення іммерсивного досвіду. Це може бути відтворення віртуальних об'єктів або сцен, що доповнюють реальність. Інтерактивні гри та завдання: Експонати, що містять елементи гри або завдання, які стимулюють відвідувачів до активної участі та дослідження. Наприклад, ігрові експонати, які демонструють історичні події або показують наслідки власних дій. Інтерактивні експонати відкривають нові можливості для музейного досвіду, забезпечуючи відвідувачам можливість не лише спостерігати, але й активно взаємодіяти з експозицією. (рис.1.4) Це сприяє залученню ширшої аудиторії та створює більш стимулююче середовище для вивчення та дослідження. Використання віртуальної реальності (VR) та доповненої реальності (AR) у музейному просторі є важливими інноваційними засобами, які трансформують традиційний музейний досвід. Ці технології дозволяють відвідувачам поглибити свій інтерактивний досвід та отримати нові уявлення про експозиції, взаємодіючи з ними у віртуальному або розширеному просторі. Віртуальна реальність - це технологія, яка відтворює віртуальне середовище, що імітує реальний світ або створений штучно. У музейному контексті VR може використовуватися для створення віртуальних екскурсій, відтворення історичних подій, архітектурних споруд або природних ландшафтів. Відвідувачі можуть досліджувати віртуальне середовище за допомогою спеціальних VR-окулярів, які занурюють їх у іншу реальність. VR дозволяє відвідувачам переживати історичні події або місця, які вже не існують, або які знаходяться на великій відстані. Відтворення віртуальних об'єктів та сцен забезпечує можливість вивчення деталей та відносин, які можуть бути недоступні у реальному світі. Доповнена реальність - це технологія, яка

додає додаткові візуальні, аудіо або інші віртуальні елементи до реального оточення користувача. У музейному контексті AR може використовуватися для створення інтерактивних додаткових шарів інформації над експонатами або виставками. Відвідувачі можуть використовувати спеціальні мобільні додатки або AR-окуляри для перегляду додаткової інформації або відтворення віртуальних об'єктів прямо у реальному часі. AR дозволяє відвідувачам отримати додаткові контекстуальні дані про експонати або об'єкти, які вони спостерігають, що робить їх досвід більш інформативним та цікавим. Використання VR та AR у музейному просторі відкриває нові можливості для відвідувачів. Ці технології роблять музейний досвід більш доступним, інтерактивним та захоплюючим. Вони дозволяють відвідувачам долучитися до експозицій у новий спосіб, забезпечуючи глибше розуміння предметів та створюючи незабутні враження.

Рис. 1.4. Мультимедійна інсталяція в музеї.

Просторове планування та архітектурні рішення в музейному дизайні є ключовими елементами, які визначають якість та ефективність експозиційного простору. Ці аспекти включають в себе організацію простору, розташування

експонатів, вибір матеріалів та дизайн відвідувальницьких маршрутів. Просторове планування в музеї має на меті оптимальне використання доступного простору для максимізації комфорту відвідувачів та ефективності показу експонатів. Це включає в себе розташування зон відпочинку, інформаційних стендів, а також вхідних та вихідних точок. Архітектурні рішення визначають розташування та презентацію експонатів у просторі музею. Це враховує кращий спосіб відображення експонатів з урахуванням їхньої тематики, розмірів та взаємозв'язку між ними. Вибір матеріалів для будівництва та оформлення музею важливий для створення сприятливого та естетичного середовища. Він включає в себе використання таких матеріалів, як скло, метал, дерево та камінь, що підкреслюють елегантність та унікальність музейного простору. Організація відвідувальницьких маршрутів в музеї допомагає впорядковано та ефективно представити експозицію відвідувачам. Це включає в себе створення логічних та зручних маршрутів, що допомагають відвідувачам легко орієнтуватися та сприймати представлену інформацію. Грамотне просторове планування та архітектурні рішення відіграють вирішальну роль у створенні зручного, естетичного та привабливого середовища для відвідувачів. Вони можуть підвищити якість музейного досвіду, забезпечуючи зручність переміщення та сприятливу атмосферу для вивчення та контемпляції експонатів. Дотримання принципів просторового планування та архітектурного дизайну допомагає створити музей, який привертає увагу відвідувачів та залишає у них незабутні враження[2].

Сучасні тенденції в оформленні музейно-виставкового простору в різних країнах свідчать про постійний розвиток та інновації у цій галузі. Кожна країна має свої унікальні підходи до організації музейних експозицій, проте спостерігаються певні загальні тенденції, які відображають вимоги сучасного відвідувача та новаторські можливості технологій. У Сполучених Штатах Америки спостерігається тенденція до створення інтерактивних музеїв, де відвідувачі можуть брати активну участь у виставках. Такі музеї пропонують різноманітні інтерактивні експонати, від великих сенсорних ігор до

використання віртуальної та доповненої реальності для поглиблення досвіду. Наприклад, Музей науки та промисловості в Чикаго відомий своїми інноваційними експозиціями, які поєднують науку, технологію та мистецтво. У Японії спостерігається тенденція до створення музеїв, які поєднують традиційні архітектурні та культурні елементи з сучасними технологіями. Наприклад, Токійський музей дизайну та іновацій відомий своїм вражаючим архітектурним рішенням та використанням віртуальної реальності для створення іммерсивних досвідів. У Норвегії спостерігається тенденція до створення музеїв, присвячених природі та екології, з акцентом на екологічну освіту та усвідомлення екологічних проблем. Наприклад, Музей архіпелагу Свальбард на острові Спіцберген відображає унікальну арктичну екосистему та проблеми зміни клімату через інтерактивні експонати та віртуальні тури. У Бразилії спостерігається тенденція до розвитку музеїв, які відображають місцеву культуру та історію. Наприклад, Музей мистецтва Сан-Паулу відомий своєю різноманітною колекцією мистецтва та інноваційними виставковими просторами, які акцентують увагу на бразильському мистецтві та культурі. Ці приклади вказують на те, що сучасні музеї в різних країнах активно використовують інноваційні технології та креативні підходи до оформлення експозицій, з метою залучення та зацікавлення відвідувачів[20].

1.4. Висновки до розділу 1

Аналізуючи надану інформацію, можна зробити висновок, що еволюція музейного простору є складним та багатограним процесом, який відображає культурні, технологічні та соціальні зміни протягом історії людства. З давніх часів музеї виконували функції зберігання та демонстрації цінних артефактів та колекцій, однак з часом їх роль і значення зазнали значних змін.

Сучасні тенденції в оформленні музейно-виставкового простору в різних країнах свідчать про стрімкий розвиток технологій та зміну підходів до сприйняття та взаємодії з культурними наслідками. Інтерактивність стала

ключовим аспектом сучасного музею, де відвідувачі беруть активну участь у створенні та сприйнятті експозицій. Використання передових технологій, таких як віртуальна та доповнена реальність, дозволяє створювати іммерсивний досвід для відвідувачів та розширює можливості взаємодії з експонатами. Унікальність кожної країни виявляється у підходах до організації музейних просторів та їх архітектурному втіленні. Від Сполучених Штатів Америки до Японії та Бразилії, кожен куточок світу має свої унікальні музейні комплекси, які відображають яскравий мікс традиційних та інноваційних елементів. Сучасні тенденції в оформленні музейно-виставкового простору підкреслюють значення культурного освічення, інтерактивного навчання та сприйняття, а також залучення відвідувачів до глибшого розуміння та апреціації культурної спадщини та сучасного мистецтва.

РОЗДІЛ 2

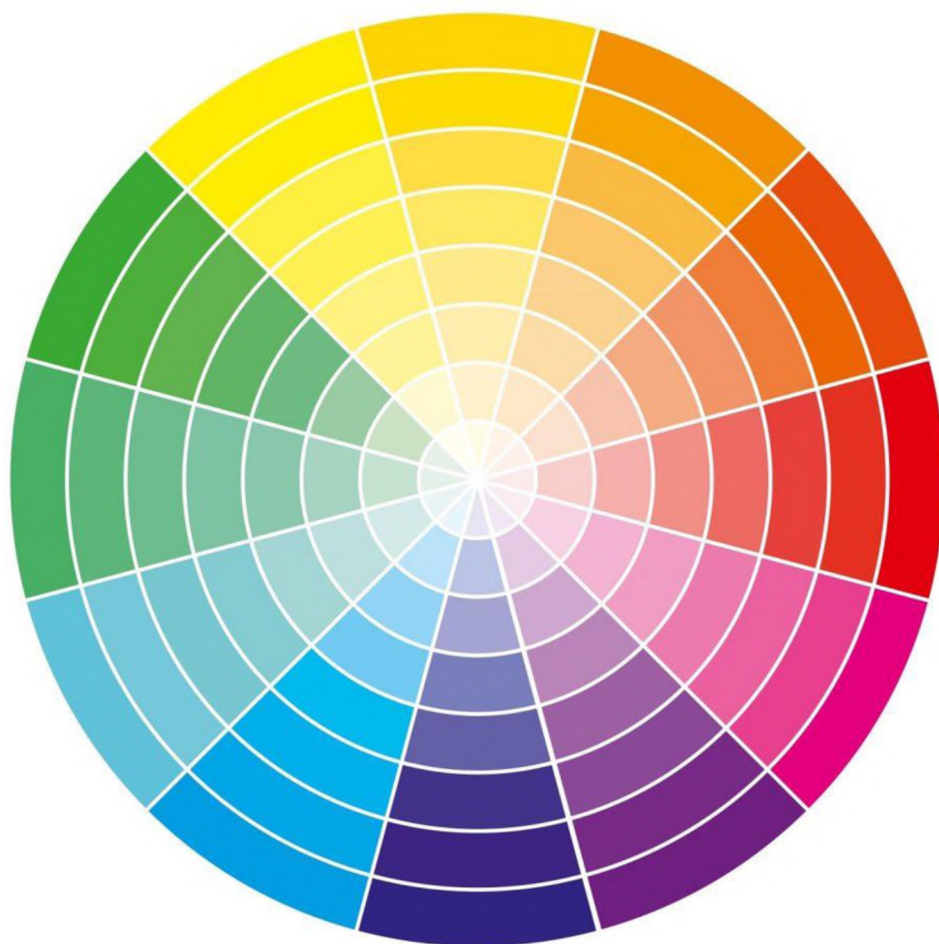
АНАЛІЗ ЗАКОНОДАВЧОНОРМАТИВНОЇ БАЗИ В ОРГАНІЗАЦІЇ ІНТЕР'ЄРНО-ВИСТАВКОВОГО ПРОСТОРУ

2.1. Вимоги до об'ємно-просторового вирішення музейно-виставкового простору

Об'ємно-просторове вирішення музейно-виставкового простору є ключовим аспектом створення ефективного та привабливого середовища для експозицій та відвідувачів. Вимоги до об'ємно-просторового вирішення визначаються рядом чинників, які включають ергономіку, естетику, функціональність та безпеку. Ергономіка в контексті музейно-виставкового простору відіграє важливу роль у забезпеченні комфорту та безпеки для відвідувачів під час їх перебування. Цей аспект включає в себе ряд підходів та рекомендацій, спрямованих на створення оптимального середовища для вивчення та сприйняття музейних експозицій. По-перше, важливо враховувати зручність розміщення експонатів та інших об'єктів у музейному просторі. Ергономічний підхід передбачає таке розташування експонатів, яке дозволяє відвідувачам зручно їх оглядати та вивчати без надмірного зусилля або неприємних перешкод. Крім того, ергономіка передбачає оптимальне планування простору для забезпечення легкого руху відвідувачів. Це означає, що коридори, виставкові зали та інші зони музею повинні мати достатню ширину та вільний доступ для відвідувачів усіх вікових категорій та фізичних можливостей. Ергономічне освітлення грає важливу роль у музейному просторі. Освітлення повинно бути достатньо яскравим, але не напруженим для очей відвідувачів, і не повинно створювати блисків на виставкових поверхнях, що може заважати сприйняттю експонатів. Нарешті, ергономіка включає в себе розміщення додаткових сервісних зон, таких як каси, гардероби та туалети, таким чином, щоб вони були легко доступними та зручними для відвідувачів. Загалом, ергономіка в музейному дизайні відіграє ключову роль у створенні комфортного та

безпечного середовища для відвідувачів, що сприяє їхньому позитивному досвіду та більш глибокому сприйняттю музейних експозицій. Естетика у музейно-виставковому просторі відіграє важливу роль у створенні приємного та гармонійного середовища для відвідувачів. Цей аспект охоплює багато елементів, включаючи візуальний дизайн, вибір кольорів, матеріалів та декору, а також композицію та стилістику експозицій. Візуальний дизайн музейних приміщень та експонатів грає ключову роль у створенні першого враження та стимулюванні інтересу відвідувачів. Він може бути сучасним, класичним, мінімалістичним або футуристичним, залежно від теми та концепції музею. Важливо, щоб дизайн створював відчуття єдності та цілісності, а також відображав особливості та цінності експонатів [17].

Вибір кольорів та матеріалів також відіграє важливу роль у створенні атмосфери музейного простору. Кольорова палітра може бути спокійною та приглушеною, або, навпаки, яскравою та насиченою, залежно від задуму дизайнерів та цілей експозиції. Матеріали, такі як дерево, скло, метал, а також текстиль, кераміка та природні матеріали, додають текстури та відчуття природності до музейних приміщень, що сприяє затишку та комфорту для відвідувачів. Декор та композиція експозицій відіграють також важливу роль у створенні естетичного враження. Вони можуть включати в себе художні елементи, стенди, підсвічування, а також інші деталі, які підкреслюють та доповнюють експонати. Важливо, щоб декор та композиція були збалансованими та не заважали сприйняттю експонатів, а доповнювали їх та підсилювали емоційне враження від них. Загалом, естетика у музейному просторі відображається у виборі дизайну, кольорів, матеріалів, декору та композиції, які сприяють створенню приємного та гармонійного середовища для відвідувачів та підсилюють їхній досвід від відвідування музею[1].

Рис. 2.1. Кольорове коло

Функціональність у контексті музейно-виставкового простору охоплює широкий спектр аспектів, спрямованих на забезпечення ефективного та зручного використання простору для відвідувачів та персоналу музею[11].

По-перше, функціональність передбачає раціональне планування простору, з урахуванням потреб відвідувачів та ефективного використання наявних ресурсів. Це означає створення логічної та зручної структури музею, яка сприяє легкому переміщенню від одного виставкового залу до іншого та забезпечує ефективне розташування експонатів та інших об'єктів. До функціональних аспектів також відноситься забезпечення зручного доступу до експозицій та експонатів для відвідувачів різного віку та фізичних можливостей. Це означає, що простір музею повинен бути пристосований для людей з обмеженими можливостями та забезпечувати безперешкодний доступ до всіх

частин експозиції. Крім того, функціональність передбачає належне розміщення сервісних зон, таких як каси, гардероби, туалети та кав'ярні, для забезпечення комфортного перебування відвідувачів у музеї. Ці зони повинні бути легко доступними та зручними для використання, а також ефективно інтегровані у загальну структуру музею. Загалом, функціональність у музейному просторі охоплює різні аспекти, спрямовані на забезпечення ефективного та зручного використання простору для всіх учасників музейного досвіду. Це включає планування простору, доступність для різних груп відвідувачів, належне розміщення сервісних зон та систем безпеки та захисту[8].

Безпека у музейно-виставковому просторі є однією з найважливіших аспектів, який має значення як для відвідувачів, так і для експонатів та персоналу музею. Вона включає в себе широкий спектр заходів та політик, спрямованих на запобігання травматизму, збереження цінних об'єктів та забезпечення загального безпеки музейного простору. Перш за все, безпека включає в себе запобігання травматизму для відвідувачів. Це означає, що музейний простір повинен бути добре організований та відмічений, з відповідними покажчиками, щоб уникнути падіння або інших нещасних випадків. Також важливо мати системи попередження пожежі та евакуації, які дозволять ефективно реагувати на небезпеку та швидко виводити людей з будівлі у випадку аварії. Для експонатів і цінних колекцій також необхідно створити системи безпеки, щоб запобігти їх втраті або пошкодженню. Це може включати в себе встановлення систем відеоспостереження, контроль за доступом до певних зон, а також регулярні інспекції та обслуговування експонатів для забезпечення їх правильного зберігання та захисту. Додатковим аспектом безпеки є захист відвідувачів від небажаних впливів зовнішніх факторів, таких як шум, викиди та інші екологічні чинники. Музейні приміщення повинні бути здатні захищати відвідувачів від цих негативних впливів та забезпечувати їх безпеку та комфорт. Загалом, безпека у музейному просторі є невід'ємною частиною його функціонування. Це включає в себе заходи для запобігання травматизму відвідувачів, збереження цінних об'єктів та експонатів, а також захист від небажаних зовнішніх впливів[9].

2.2. Ергономічні норми і специфікація обладнання

Ергономічні норми у відношенні до облаштування музейно-виставкового простору включають в себе ряд принципів та підходів, спрямованих на забезпечення комфорту, безпеки та ефективності для відвідувачів та персоналу музею.

ДБН В.2.2-3:2012 "Будинки і споруди. Заклади культури та мистецтва": Приміщення повинні бути організовані так, щоб забезпечити зручний доступ до всіх експонатів. Розташування експонатів має враховувати оптимальну висоту для огляду, яка зазвичай становить 1,5-1,6 метра від підлоги. Приміщення музеїв повинні мати адекватне природне та штучне освітлення. Природне освітлення не повинно пошкоджувати експонати, тому використовуються спеціальні фільтри та захисні засоби. Музейні приміщення повинні бути обладнані системами вентиляції та клімат-контролю, що забезпечують стабільний мікроклімат для збереження експонатів[6].

Логічне розташування експонатів у музейно-виставковому просторі відіграє ключову роль у створенні зручності для відвідувачів та забезпеченні ефективного вивчення експозицій. Цей аспект включає в себе детальне планування та організацію простору таким чином, щоб створити легкий потік руху та логічну послідовність огляду експонатів. Одним з важливих аспектів є групування експонатів за тематикою чи епохою. Таке групування дозволяє відвідувачам зосередитися на конкретних темах та отримати глибше розуміння представленого матеріалу. Наприклад, експонати з різних епох чи культур можуть бути розміщені окремо, щоб зробити огляд більш послідовним та зрозумілим. Крім того, важливо враховувати логіку послідовності огляду експонатів. Вони повинні бути розташовані таким чином, щоб відвідувач може легко переходити від одного експонату до іншого, використовуючи при цьому природний потік руху. Наприклад, експонати можуть бути розташовані відповідно до хронології подій або логічної послідовності в розгортанні певної історії чи теми. Додатково, важливо враховувати потреби та інтереси

відвідувачів під час розміщення експонатів. Наприклад, експонати, які є найбільш популярними або важливими для розуміння теми виставки, можуть бути розташовані в центральних чи видних місцях, щоб привернути увагу відвідувачів та стимулювати їх дослідницький інтерес. Загалом, логічне розташування експонатів у музейно-виставковому просторі допомагає створити зручне та зрозуміле середовище для відвідувачів, що сприяє їхньому поглибленню знань та позитивному досвіду від відвідування музею. Організація зон відпочинку та відновлення сил в музейно-виставковому просторі є важливим аспектом, спрямованим на забезпечення комфорту та задоволення потреб відвідувачів під час їхнього перебування в установі. Розглянемо деякі ключові аспекти цієї організації: Розташування зон відпочинку: Важливо визначити стратегічні місця для розташування зон відпочинку в музейному просторі. Ці зони можуть бути розташовані в стратегічних пунктах маршруту відвідувачів, де можливий природний зупинок, наприклад, після огляду певної частини експозиції чи після довгого періоду перебування в музеї. Комфортна меблі та обладнання: Зони відпочинку мають бути обладнані комфортною меблею, яка дозволяє відвідувачам розслабитися та відновити сили. Це може включати установку лавок, крісел, столиків, а також надання доступу до води чи напоїв. Естетика та атмосфера: Важливо створити приємну атмосферу в зонах відпочинку, використовуючи відповідні кольори, матеріали та декор. Це може бути досягнуто за допомогою м'яких та приємних на дотик матеріалів, відповідного освітлення та декоративних елементів. Інформаційна підтримка: У зонах відпочинку можуть бути розміщені інформаційні панелі, що надають відвідувачам додаткову інформацію про експозицію музею, історію чи значення конкретних експонатів. Це дозволяє відвідувачам не лише відпочити, але й поглибити свої знання про представлені в музеї об'єкти. Природний елемент: Зони відпочинку можуть бути розташовані поруч з вікнами або внутрішніми дворами, де відвідувачі можуть насолодитися природним світлом та краєвидами, що сприяє загальному відчуттю спокою та релаксації. Загалом, організація зон відпочинку та відновлення сил в музейно-виставковому просторі має на меті

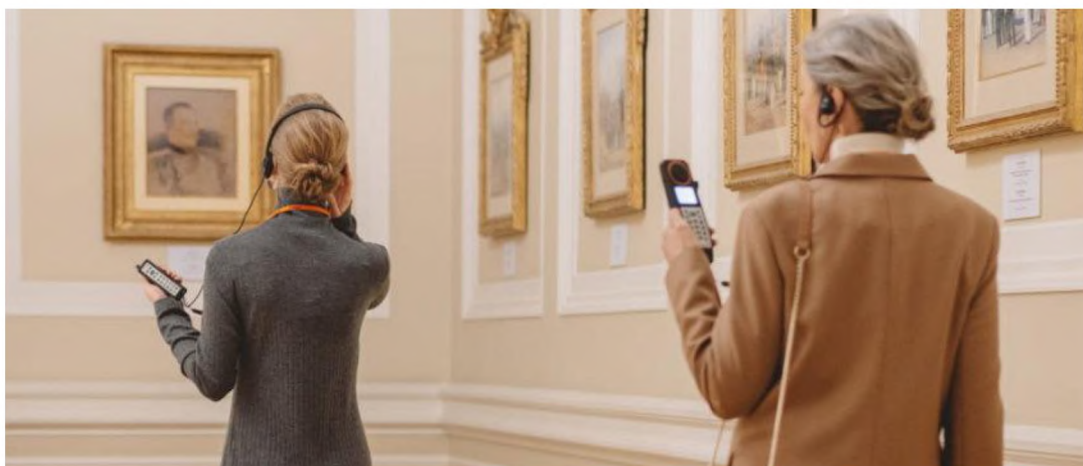
забезпечити комфорт та задоволення для відвідувачів, підвищити їхній загальний досвід від відвідування музею і сприяти більш активному та приємному перебуванню в установі. Організація музейного простору з урахуванням доступності для всіх груп відвідувачів є однією з ключових проблем, які ставлять перед собою куратори та адміністратори музейних установ. Для досягнення цієї мети необхідно враховувати різноманітні потреби та обмеження, які можуть існувати у відвідувачів різних категорій. Перш за все, це стосується фізичної доступності музею. Важливо забезпечити наявність інфраструктури, яка дозволяє легко пересуватися по приміщенню для людей з обмеженими можливостями. Це може включати в себе встановлення пандусів, ліфтів, широких дверних проходів та інших зручностей. Крім того, необхідно створити спеціальні зони відпочинку для відвідувачів, які потребують додаткового відпочинку під час екскурсії[8].

Згідно з ДБН Б.2.2-3:2012, основні вимоги до розташування експонатів і картин у музеях та виставкових залах включають:

Забезпечення вільного доступу до експонатів для всіх груп відвідувачів, включаючи людей з обмеженими можливостями. Забезпечення оптимальної освітленості для збереження експонатів та комфортного огляду відвідувачами. Використання спеціального освітлення, яке не пошкоджує експонати, особливо для картин та інших предметів, чутливих до світла. Розміщення експонатів на висоті, зручній для огляду, з урахуванням вікових та фізичних особливостей відвідувачів. Рекомендується розміщувати картини так, щоб центр зображення знаходився на висоті близько 1,5-1,6 м від підлоги. Забезпечення необхідної відстані між експонатами для комфортного огляду та уникнення пошкоджень. Врахування розмірів експонатів та їхнього впливу на просторове сприйняття відвідувачами[6].

Для того щоб зробити музейний простір доступним для людей з різними видами обмежень, необхідно також адаптувати експозиції. Це може включати в себе використання спеціальних засобів сприйняття інформації, таких як аудіогіди для людей з порушенням слуху або брайльовські написи для незрячих.

Крім того, необхідно враховувати особливості психологічних потреб різних категорій відвідувачів та створювати такі умови, що б допомогли їм відчувати себе комфортно під час екскурсії. Немаловажним аспектом є також доступність інформації про музей та його експозиції для всіх відвідувачів. Це може включати в себе наявність інформаційних буклетів у різних мовах, веб-сайту з адаптивним дизайном та інших засобів комунікації. Також важливо, щоб персонал музею був підготовлений до роботи з різними групами відвідувачів та мав достатні знання та навички для надання допомоги та підтримки усім відвідувачам. Загалом, організація доступності для всіх груп відвідувачів у музейно-виставковому просторі є ключовим елементом створення інклюзивного та дружнього середовища, яке надає можливість кожній людині насолоджуватися культурними цінностями та історичними пам'ятками. (рис.2.2)

Рис. 2.2. Аудіогід в музеї.

ДБН В.2.5-28:2006 "Природне і штучне освітлення": Рівень освітленості:
Природне освітлення: В приміщеннях музеїв та виставкових залів має бути забезпечено достатній рівень природного освітлення, що сприяє комфортному сприйняттю експонатів відвідувачами. При цьому слід уникати прямого сонячного світла, яке може пошкодити експонати. Для цього використовуються штори, жалюзі або інші засоби захисту. Штучне освітлення: Штучне освітлення повинно бути рівномірним і забезпечувати достатній рівень освітленості для комфортного огляду експонатів. Застосовуються різні види освітлення: загальне,

локальне та акцентне. Локальне освітлення використовується для підсвічування окремих експонатів, тоді як загальне освітлення забезпечує рівномірне освітлення всього простору. Захист експонатів: При проектуванні освітлення слід враховувати необхідність захисту експонатів від шкідливого впливу ультрафіолетового (УФ) та інфрачервоного (ІЧ) випромінювання. Для цього використовуються спеціальні фільтри та лампи з низьким рівнем УФ та ІЧ випромінювання. Рівень освітленості: Вимоги до рівня освітленості залежать від типу експонатів. Наприклад, для текстильних виробів, фотографій та графіки рекомендований рівень освітленості не більше 50 люкс, для живопису та скульптур – до 200 люкс[11].

Правильне освітлення у музейно-виставковому просторі відіграє ключову роль у створенні комфортного та ефективного середовища для відвідувачів. Науковий підхід до організації освітлення базується на розумінні фізіологічних та психологічних аспектів сприйняття світла людиною. Перш за все, необхідно враховувати різноманітність експонатів та їхніх матеріалів. Деякі експонати можуть бути чутливі до впливу світла та вимагати обмеження експозиції до мінімуму, в той час як інші можуть вимагати певного рівня освітлення для найкращого представлення. Крім того, важливо враховувати вплив освітлення на здоров'я та комфорт відвідувачів. Погане освітлення може викликати візуальне напруження, головний біль та втому, тому необхідно дотримуватися правил раціонального використання світла, уникаючи блисків та відблисків. Освітлення музейного простору також може бути використане для створення певної атмосфери та емоційного враження. Використання різних колірних температур та інтенсивностей світла може допомогти підкреслити особливості експонатів та створити відповідну атмосферу в кожній зоні музею. Для досягнення оптимального результату, важливо використовувати спеціалізоване обладнання для освітлення, таке як LED світильники, які забезпечують рівномірне та ефективне освітлення з мінімальним впливом на навколишнє середовище та забезпечують економію енергії. (рис.2.4.) У підсумку, правильне освітлення у музейно-виставковому просторі має бути плановане з урахуванням

різноманітних аспектів, таких як сприйняття експонатів, вплив на здоров'я відвідувачів та створення необхідної атмосфери. Науковий підхід до цього питання допомагає досягнути балансу між ефективністю, комфортом та естетикою освітлення музейного простору[16].

Рис. 2.3. Постановка освітлення в музеї.

Ефективне використання простору у музейно-виставковому контексті вимагає глибокого розуміння функціональних, ергономічних та естетичних аспектів. Науковий підхід до організації простору базується на дослідженні специфічних потреб відвідувачів, підвищенні ефективності експонування колекцій та максимізації функціональності приміщень. Одним з ключових аспектів ефективного використання простору є оптимізація розміщення експонатів та інтерактивних елементів. Це включає в себе ретельне планування маршруту відвідувачів, щоб забезпечити логічний та зручний шлях переміщення по експозиції, а також забезпечення максимального видимості та доступності для кожного об'єкта. Для досягнення цієї мети необхідно ретельно вивчати просторові характеристики музейних приміщень, такі як розміри, форма та природне освітлення, а також розглядати можливості оптимізації за допомогою

мобільних елементів, модульних структур та інших інноваційних рішень. Крім того, важливо враховувати потреби різних видів відвідувачів та забезпечувати належний рівень доступності для всіх груп. Це може включати в себе створення спеціальних зон для дітей, інтерактивних елементів для участі глядачів, а також зон відпочинку та відновлення сил для відвідувачів з обмеженими можливостями. У підсумку, ефективне використання простору у музейно-виставковому середовищі вимагає інтегрованого підходу, який поєднує знання з різних галузей, таких як архітектура, дизайн і психологія, з метою створення оптимальних умов для відвідувачів та максимізації потенціалу музейних приміщень. Безпека в музейно-виставковому просторі є однією з найважливіших аспектів, що вимагає серйозного наукового підходу та систематичної організації. Ефективне забезпечення безпеки полягає в розробці та впровадженні комплексу заходів, спрямованих на запобігання негативним подіям та мінімізацію можливих ризиків для відвідувачів, персоналу та колекцій. Один з найважливіших аспектів безпеки - це запобігання пожежам та забезпечення відповідності всіх приміщень пожежним нормам і правилам. Це включає в себе регулярну перевірку та обслуговування систем пожежної сигналізації, пожежних гідрантів, автоматичних пожежних спринклерних систем, а також проведення пожежних евакуаційних навчань для персоналу та відвідувачів. Додатково, безпека включає заходи для захисту колекцій від крадіжок, вандалізму та природних стихій, таких як повені чи землетруси. Це може включати в себе встановлення систем відеоспостереження, використання спеціалізованих сейфів та систем тривожної сигналізації. Крім того, важливо враховувати потреби безпеки відвідувачів, зокрема людей з обмеженими можливостями. Це включає в себе створення безбар'єрного середовища для переміщення, наявність евакуаційних маршрутів для людей з інвалідністю та надання необхідної допомоги в разі аварійних ситуацій. У підсумку, безпека в музейно-виставковому просторі вимагає комплексного підходу та систематичного контролю з метою забезпечення захисту як відвідувачів та персоналу, так і цінних колекцій. Науковий підхід до цього питання допомагає ідентифікувати

потенційні загрози та розробляти ефективні стратегії їх запобігання та управління[17].

ДБН В.1.1-7:2016 "Пожежна безпека об'єктів будівництва": У музеях повинні бути передбачені зручні та безпечні евакуаційні шляхи, оснащені відповідними знаками та освітленням. Приміщення повинні бути обладнані системами виявлення та гасіння пожеж, а також вогнетривкими матеріалами для обробки інтер'єрів[7].

ДБН В.2.2-17:2006 "Доступність будинків і споруд для маломобільних груп населення". Усі зони музею повинні бути доступні для осіб з обмеженими можливостями за допомогою пандусів, ліфтів та спеціальних підйомників. Наявність туалетних кімнат, обладнаних для людей з обмеженими фізичними можливостями[8].

ДБН А.3.2-2-2009 "Система стандартів безпеки праці": Робочі місця в музеях повинні відповідати санітарно-гігієнічним нормам, забезпечуючи комфортні умови для працівників. Впровадження заходів з охорони праці, включаючи навчання персоналу з питань безпеки[5].

ДБН В.2.6-31:2018 "Теплова ізоляція будівель". Забезпечення належного мікроклімату в приміщеннях для збереження експонатів, включаючи контроль температури та вологості[13].

ДБН В.2.5-23:2010 "Інженерне обладнання будинків і споруд. Проектування електрообладнання об'єктів цивільного призначення": Забезпечення безпеки електромереж та розташування електричних щитів. Резервне електропостачання: Забезпечення резервних джерел електропостачання для запобігання пошкодженням експонатів під час перебоїв у подачі електроенергії[10].

2.3. Роль кольору, композиції та матеріалів у формуванні виставкового простору

Вплив кольору на сприйняття музейно-виставкового простору є складним та варіативним явищем, яке вивчається з позицій кольорової психології та ергономіки. Кольори впливають на наше емоційне становище, настрій та сприйняття оточуючого світу. Наукові дослідження показують, що правильне використання кольорів у музейному просторі може покращити враження від експозицій та зробити візит до музею більш приємним та запам'ятовуваним. Наприклад, теплі кольори, такі як червоний, жовтий та помаранчевий, можуть створювати енергійну та динамічну атмосферу в приміщенні. Вони можуть заохочувати активність та підвищувати емоційну реакцію відвідувачів. З іншого боку, холодні кольори, такі як синій, зелений та фіолетовий, можуть створювати спокійну та релаксуючу атмосферу, що сприяє контемпляції та відпочинку. Також важливо враховувати психологічний вплив кольорів на сприйняття об'єктів та простору. Наприклад, темні кольори можуть здаватися ближчими та важчими, тоді як світлі кольори можуть створювати відчуття простору та легкості. Використання світлих кольорів на стінах та виставках може зробити приміщення більш привітним та привабливим для відвідувачів. Загалом, вплив кольору на сприйняття музейно-виставкового простору є складним та многогранним явищем, яке потребує уважного вивчення та розуміння з метою створення оптимальних умов для сприйняття та взаємодії з експозиціями. Врахування кольорових аспектів у дизайні музею може покращити його загальний естетичний вигляд та враження від візиту. Вплив композиції на сприйняття музейно-виставкового простору є важливим аспектом в організації ефективної та привабливої експозиції. Композиція включає в себе розміщення експонатів, меблів, інтерактивних елементів та інших деталей в приміщенні з метою створення логічного та зручного простору для відвідувачів. Наукові дослідження показують, що правильно спроектована композиція може позитивно впливати на сприйняття музейного простору. Наприклад,

використання принципів зорової грамотності, таких як баланс, ритм, контраст та пропорції, може допомогти створити гармонійну та збалансовану експозицію. Крім того, композиція може впливати на розподіл уваги відвідувачів та створювати емоційну атмосферу. Наприклад, розміщення ключових експонатів у фокусі уваги, а також використання світла та кольору для створення певних настроїв може допомогти залучити увагу відвідувачів та підвищити їхній інтерес до експозиції. Одним з ключових аспектів композиції є логічний розміщення експонатів та інших елементів в просторі з метою створення зручного та ефективного маршруту для відвідувачів. Це може включати в себе розміщення експонатів за тематичними зонами, відведення спеціальних просторів для інтерактивних експонатів та створення зон відпочинку та відновлення сил. У підсумку, композиція грає важливу роль у сприйнятті музейно-виставкового простору, впливаючи на організацію простору, розподіл уваги відвідувачів та створення емоційної атмосфери. Науковий підхід до проектування композиції допомагає забезпечити оптимальні умови для відвідувачів та максимізувати враження від візиту до музею[37][4].

Вплив матеріалів на сприйняття музейно-виставкового простору є значущим аспектом в організації естетичного та функціонального середовища для відвідувачів. Вибір матеріалів впливає на атмосферу, відчуття та загальний вигляд приміщення, а також на комфорт та безпеку відвідувачів. Наукові дослідження показують, що матеріали можуть впливати на емоційний стан відвідувачів. Наприклад, природні матеріали, такі як дерево, камінь чи скло, часто сприймаються як більш природні та заспокійливі, що може створювати атмосферу затишку та комфорту. З іншого боку, сучасні або індустріальні матеріали, такі як метал, скло чи пластик, можуть створювати відчуття сучасності та інноваційності, що відповідає вимогам сучасного музейного середовища. Крім естетичних аспектів, матеріали також впливають на функціональність та безпеку простору. Наприклад, використання акустичних матеріалів може допомогти зменшити ехо та шум у приміщенні, що сприяє комфортному сприйняттю експозиції. Також важливо враховувати властивості

матеріалів щодо пожежної безпеки та стійкості до впливу вологи та інших агресивних факторів. У підсумку, вибір матеріалів для музейно-виставкового простору відіграє ключову роль у створенні приємного та безпечного середовища для відвідувачів. Науковий підхід до вибору матеріалів допомагає забезпечити оптимальні умови для сприйняття експозиції та максимізувати враження від візиту до музею[16][17].

2.4. Вимоги до матеріалів і освітлення

Вимоги до матеріалів, які використовуються в музейно-виставковому просторі, є важливим аспектом забезпечення якісного та безпечного середовища для експонатів та відвідувачів. При виборі матеріалів необхідно враховувати їхню естетичність, функціональність, стійкість до впливу зовнішніх факторів та здатність до збереження цінних колекцій. Перш за все, матеріали повинні бути нешкідливими для здоров'я відвідувачів та експонатів. Вони повинні відповідати вимогам стандартів безпеки та здоров'я, уникати викидів шкідливих речовин та алергенів, що можуть впливати на здоров'я відвідувачів. Далі, матеріали повинні бути стійкими до впливу чинників навколишнього середовища, таких як волога, температура, світло та вібрації. Наприклад, матеріали для обробки стін та підлоги повинні бути стійкими до вологи та легко очищуватися, щоб уникнути пошкоджень та забруднення експонатів. Також важливо враховувати естетичний аспект. Матеріали повинні мати естетичний вигляд та відповідати загальному стилю та концепції музейного простору. Вони повинні підкреслювати цінність та унікальність експонатів, створювати комфортну та привабливу атмосферу для відвідувачів. У підсумку, вимоги до матеріалів для музейно-виставкового простору включають безпеку, стійкість до впливу зовнішніх факторів та естетичність. Науковий підхід до вибору матеріалів допомагає забезпечити оптимальні умови для збереження експонатів та комфортного відвідування музею. Державні будівельні норми, зокрема ДБН В.2.2-3-2006 "Будинки та споруди. Музеї", є ключовими документами, які містять регулятивні вимоги до

проектування та будівництва музейно-виставкових просторів в Україні. Цей стандарт установлює норми щодо використання матеріалів у музейних приміщеннях з метою забезпечення безпеки експонатів та відвідувачів, а також забезпечення естетичного вигляду та функціональності приміщень. Положення ДБН В.2.2-3-2006 стосуються безпеки пожежі, що передбачає використання матеріалів, які мають високий показник вогнестійкості та здатність не сприяти поширенню вогню. Також вимагається врахування стійкості матеріалів до вологи та механічних пошкоджень, оскільки музейні експонати потребують особливих умов збереження. Крім того, у стандарті надається важливі вказівки щодо естетичного виконання приміщень та відповідності їх стилю та концепції.

ДБН Б.1.1.7-2016 "Будинки та споруди. Загальні вимоги до відкритих площ, терас та пандусів" також може бути використаний у контексті проектування музейних просторів, зокрема для відкритих зон та територій, що додає додаткові аспекти безпеки та ергономіки. Ці нормативні документи враховують безпеку, ергономіку та естетику як важливі аспекти створення якісного та функціонального музейного середовища. Застосування наукового підходу до вибору матеріалів та проектування простору допомагає забезпечити оптимальні умови для збереження експонатів та комфортного відвідування музею[14].

Освітлення у музейно-виставкових просторах є одним із ключових елементів, що впливає на сприйняття експонатів та комфорт відвідувачів. Наукові дослідження підтверджують, що правильно підібране та розміщене освітлення може впливати на якість сприйняття експонатів, створювати атмосферу затишку та безпеки, а також забезпечувати естетичне задоволення від відвідування музею[13].

Важливо забезпечити контроль за рівнем світла, зокрема, уникнути високого впливу ультрафіолетового випромінювання на експонати, що може спричинити їхнє пошкодження. Також важливо мати на увазі колірну відтворюваність освітлення, яка має бути достатньою для точного передавання кольору експонатів та забезпечення їхнього відповідного вигляду. Рівномірність

освітлення грає ключову роль у створенні комфортного середовища для відвідувачів, уникненні тіней та нерівномірного освітлення експонатів. Крім того, необхідно враховувати напрямленість освітлення, щоб уникнути відбиття від поверхонь експонатів та забезпечити мінімальні блики. Енергоефективність освітлення також є важливим аспектом, оскільки вона дозволяє зменшити витрати на електроенергію та сприяє сталому функціонуванню музейного простору. Використання енергоефективних джерел світла та систем освітлення є необхідним для забезпечення ефективного функціонування музейного приміщення[41][44].

Державні будівельні норми, зокрема ДБН В.2.5-28-2006 "Будинки та споруди. Освітлення" та ДБН В.2.5-63-2008 "Будинки та споруди. Вимоги до природного та штучного освітлення", встановлюють рекомендації та вимоги щодо проектування та використання освітлення в будівлях, включаючи музейно-виставкові простори. ДБН В.2.5-28-2006 встановлює загальні вимоги до природного та штучного освітлення, а також надає рекомендації щодо вибору джерел світла, освітлювальних приладів та систем освітлення. Цей документ забезпечує науково обґрунтовані вимоги до рівня освітленості, колірної відтворюваності та енергоефективності освітлення в музейних приміщеннях. ДБН В.2.5-63-2008 надає конкретні вимоги щодо освітлення в будівлях громадського призначення, включаючи музейно-виставкові заклади. Вимоги цього документа орієнтовані на забезпечення безпеки, комфорту та ефективності освітлення, з урахуванням вимог до колірної відтворюваності та рівномірності освітлення. Обидва документи містять важливі вказівки щодо контролю за рівнем світла, колірною відтворюваністю, рівномірністю та енергоефективністю освітлення, що є ключовими аспектами створення оптимальних умов для експонатів та відвідувачів музею. Використання цих нормативних документів допомагає забезпечити відповідність музейного освітлення сучасним стандартам та забезпечити високу якість експозиційного простору[11][14].

2.5. Особливості оформлення музейно-виставкового простору

Оформлення музейно-виставкового простору відіграє ключову роль у створенні враження та взаємодії з експонатами, а також у формуванні атмосфери та настрою відвідувачів. Науковий підхід до оформлення враховує різноманітні аспекти, включаючи дизайн інтер'єру, використання матеріалів та кольорів, а також розміщення експонатів та інтерактивних елементів. Перш за все, важливо враховувати концепцію експозиції та цільову аудиторію. Дизайн інтер'єру має відображати тематику та історію експозиції, створюючи затишну та захоплюючу атмосферу. Елементи декору, такі як стіни, підлога, стелі та меблі, повинні гармонійно поєднуватися та підкреслювати особливості експонатів. Використання матеріалів грає важливу роль у створенні естетичного та ергономічного середовища. Відіграє значну роль не лише естетика, але й безпека, тривалість та зносостійкість матеріалів. Наприклад, для оформлення можна використовувати натуральні дерево, скло, метал, а також сучасні матеріали, які відтворюють природний вигляд. Кольори використовуються для створення певного настрою та підкреслення тематики експозиції. Вони можуть бути вибрані з урахуванням психологічних аспектів сприйняття кольору та їх впливу на емоційний стан відвідувачів. Розміщення експонатів та інтерактивних елементів повинне бути логічним та зручним для відвідувачів, з метою забезпечення оптимального огляду та взаємодії. Простір музею має бути органічно підібраним та використовувати ефективно кожен куток для показу експонатів. Загалом, науковий підхід до оформлення музейно-виставкового простору включає в себе глибоке розуміння тематики експозиції, використання естетичних та функціональних рішень, а також забезпечення комфорту та безпеки для відвідувачів[26][28].

2.6. Висновки до розділу 2

Цей розділ дипломної роботи, присвячений аналізу вимог та особливостей об'ємно-просторового вирішення музейно-виставкового простору, розкриває багатогранні аспекти, що визначають ефективність та якість організації музейного середовища. Науковий підхід до цієї проблеми передбачає комплексний аналіз різноманітних факторів, що включають архітектурні, ергономічні, естетичні, функціональні та безпекові аспекти. Архітектурне планування та дизайн музею відіграють важливу роль у створенні сприятливої атмосфери для вивчення та сприйняття експонатів. Від правильного розміщення приміщень до вибору матеріалів для оформлення - кожен елемент має велике значення для створення гармонійного та функціонального середовища. Ергономічні аспекти враховують зручність для відвідувачів, забезпечуючи комфортне розміщення та пересування в приміщенні. Естетичне оформлення музейного простору має на меті не лише естетичне задоволення, але й підкреслення тематики експозиції та створення особливої атмосфери. Відбір кольорів, матеріалів та декоративних елементів відображає тему та концепцію музею, забезпечуючи гармонійне сприйняття. Функціональні аспекти передбачають раціональне використання простору для оптимального розміщення експонатів та забезпечення зручності для відвідувачів. Професійне розташування експонатів, організація робочих та відпочинкових зон сприяють покращенню якості відвідування та зростанню інтересу до музею. Безпекові аспекти є невід'ємною частиною проектування музейного простору, враховуючи вимоги безпеки та захисту експонатів, а також забезпечення безпеки для відвідувачів та персоналу.

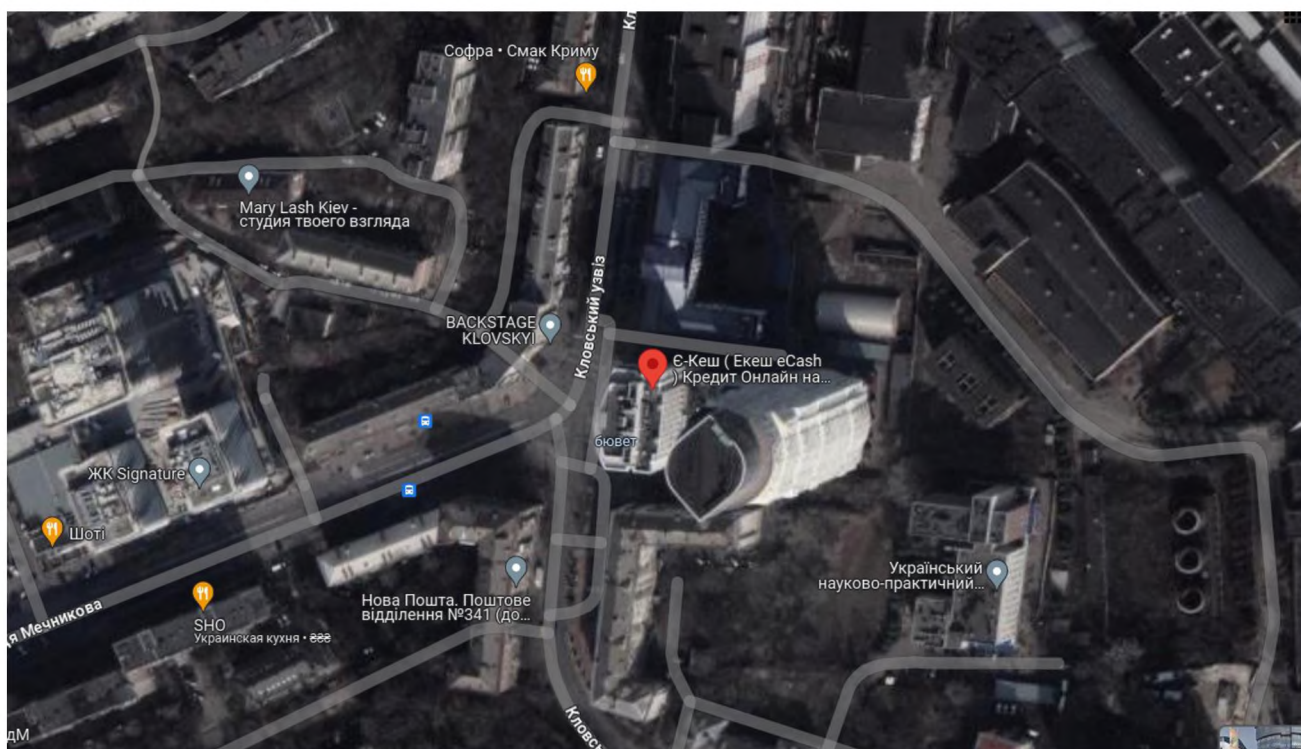
Усі ці аспекти, які були детально проаналізовані у другому розділі дипломної роботи, визначають комплексний підхід до проектування та оформлення музейно-виставкового простору. Врахування всіх цих аспектів дозволяє створити не лише привабливий та функціональний простір, але й забезпечити високу якість та ефективність музейної діяльності.

РОЗДІЛ 3

ПРОЄКТУВАННЯ ТА ДИЗАЙН ІНТЕР'ЄРУ МУЗЕЙНО- ВИСТАВКОВОГО ПРОСТОРУ

3.1. Вивчення об'єкту

Об'єкт, що проектується знаходиться за адресою м.Київ, вул. Кловський узвіз, 7 (рис. 3.1). Об'єкт є комерційним.

Рис. 3.1. Генеральний план об'єкта та прилеглої території

Для аналізу загальної ситуації було розроблено ряд креслень другого та третього поверхів до перепланування, що знаходиться за адресою м.Київ, вул. Кловський узвіз, 7.

Даний проєкт передбачає ряд виставкових залів, що різняться за тематикою, службові приміщення та кав'ярня з кухнею.

На другому поверху розташовані: службові приміщення, санвузли, транзитна зона, гардеробна, приміщення адміністрації, вестибюль, та виставкові зали.

На третьому поверху розташовані: службові приміщення, дитяча зона, кав'ярня з кухнею, санвузли, транзитна зона, хол й виставкові зали. Характеристики:

1. В основі будівлю лежить стійково-балкова система;
2. Фундамент: монолітний залізобетон;
3. Стіни: монолітний залізобетон;
4. Перегородки: цегла та гіпсокартон;
5. Перекриття: залізобетонна плита;
6. Дах: залізобетон;
7. Віконні заповнення: вікна металопластикові.

Конструктивні елементи будівлі у розмірах : зовнішні стіни – 550 мм, перегородки – 150 мм,, висота стелі – 3200 мм. Загальна площа проектуемого об'єкту 1960 м²

Несучі стіни представляють собою кладку цеглою. Перекриття тримається на каркасній конструкції двотаврових балок, що розміщені сіткою. Внутрішні перегородки облицьовані гіпсокартоном. Будівля має дві шахти ліфта та монолітні сходи, що з'єднують всі поверхи.

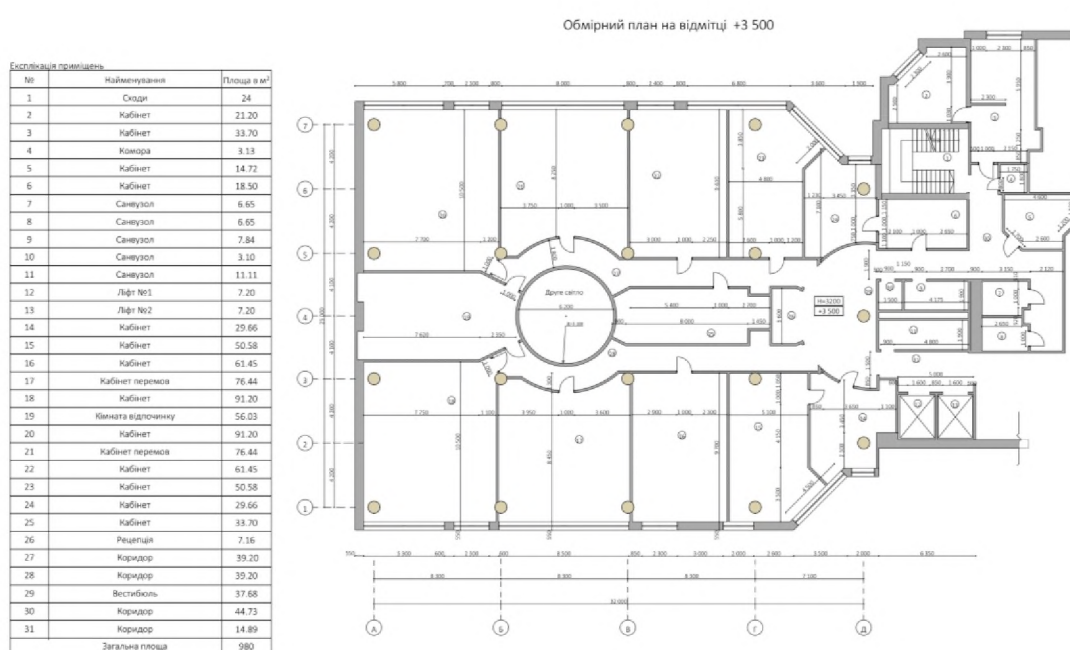

Рис. 3.1. Обмірний план 2го поверху

Об'єкт проектування має «Друге світло» (рис. 3.1), що візуально збільшує простір. Для естетично повної картини та збереження простору його необхідно закласти суцільним склом без розмежування. Всі точки комукаційний з'єднань зберігаються та використовуються за призначенням.

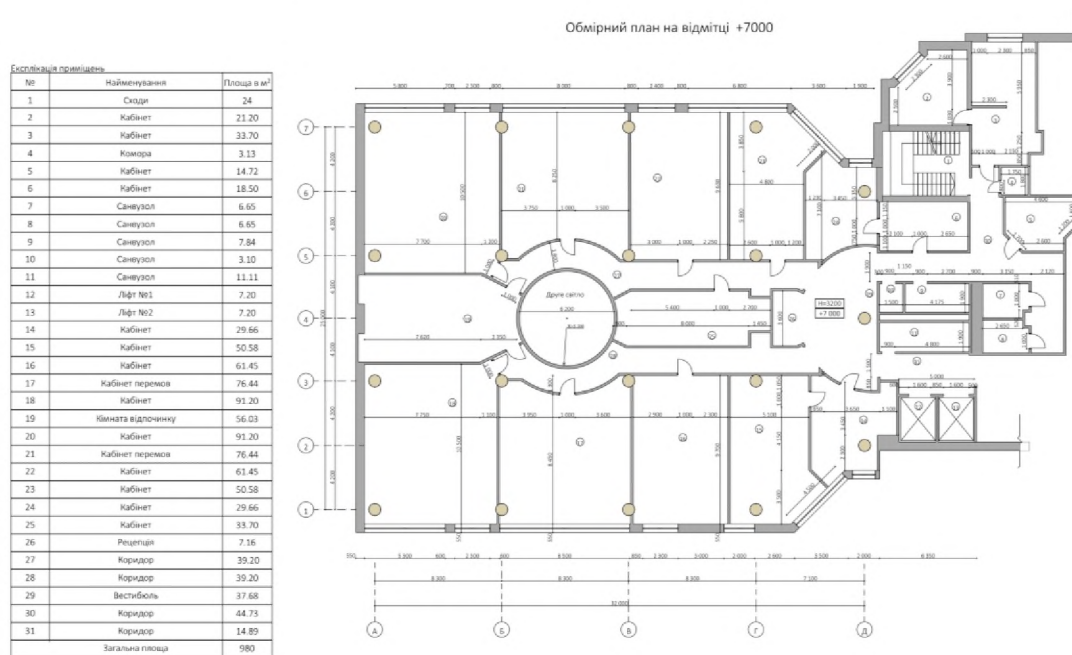

Рис. 3.2. Обмірний план 3го поверху.

Будівля має 17 поверхів, планування третього (рис.3.2) аналогічне з плануванням другого поверху (рис.3.1)

3.2. Концепція дизайну інтер'єру та колористичне рішення

Концепція музейно-виставкового простору полягає в створенні естетичного, сучасного та функціонального простору, що буде психо-емоційно доступним для різних вікових і класових груп населення.

Музейно-виставковий простір має назву «Ars longa – vita brevis» в перекладі з латині означає «Життя коротке - мистецтво вічне». Тому відповідно до асоціативного ряду назви інтер'єр має витончений настрій та мінімалістичне інтер'єрне оформлення. Інтер'єр та оформлення має безпосередній вплив на

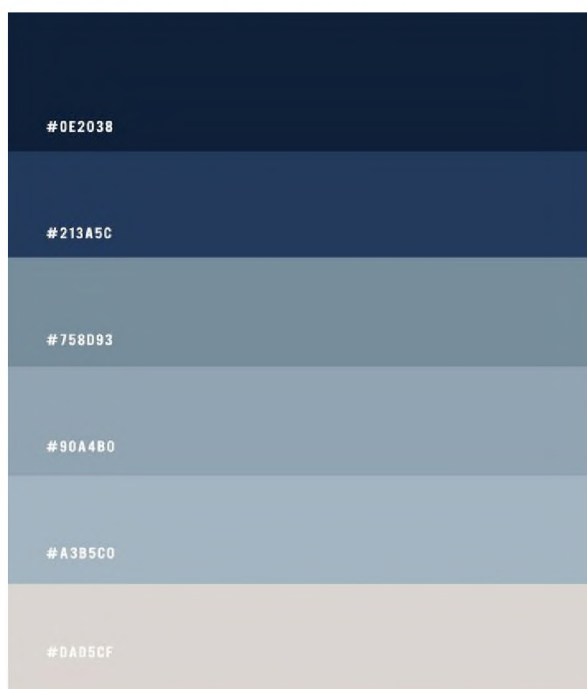
сприйняття простору. Філософія закладу полягає в інтеграції мистецтва в суспільство, створюючи простір, де кожен відвідувач, незалежно від його культурного чи інтелектуального рівня, відчує себе комфортно та залучено. Проєкт музейно-виставкового простору націлений на знищення бар'єрів між мистецтвом та суспільством, створюючи місце, де кожен може знайти щось для себе, відчуваючи підтримку та повагу.

Дизайн інтер'єру виконаний у мінімалістичному стилі, який підкреслює гармонію, спокій і простоту. Мінімалізм характеризується використанням чистих ліній, нейтральних кольорів та мінімальною кількістю декоративних елементів, що дозволяє сконцентрувати увагу відвідувачів на експонатах та картинах. Відсутність зайвих деталей сприяє створенню відкритого та просторово комфортного середовища, яке полегшує огляд експозицій.

Кольорова гама інтер'єру простору має комбінацію декількох кольорів, оснєвні: світло-сірий для підтримання загальної легкості та простоти, а також темно-синій для створення акцентних зон. Сірий колір є нейтральним та універсальним, що дозволяє створити спокійний, стриманий та елегантний фон для експонатів. Його різні відтінки можуть додавати глибини та текстури інтер'єру, не відволікаючи увагу від виставкових об'єктів. Така кольорова палітра сприяє зосередженню відвідувачів на експонатах, підкреслюючи їхню значущість і візуальну привабливість. Сірий колір також має здатність гармонійно поєднуватися з будь-якими іншими кольорами, що робить його ідеальним для використання в умовах змінних експозицій, де вимоги до кольорової гами можуть змінюватися. Синій колір, використовуваний для акцентів, додає до інтер'єру музейно-виставкового простору елементи динамічності та енергії, які підсилюють загальну атмосферу закладу. Синій є кольором, який часто асоціюється з інтелектом, творчістю та духовністю, що підкреслює важливість та значущість експонатів, а також сприяє залученню відвідувачів до глибшого естетичного та інтелектуального сприйняття мистецтва. У мінімалістичному інтер'єрі сині акценти можуть виступати ключовими візуальними елементами, які направляють рух відвідувачів,

акцентуючи увагу на певних ділянках простору або особливо важливих експонатах. Мінімалізм як стиль дизайну інтер'єру характеризується простотою, чистотою форм і відсутністю зайвих декоративних елементів. Вибір сірого та синього кольорів у мінімалістичному інтер'єрі музейно-виставкового простору дозволяє зберегти цю концептуальну чистоту, створюючи естетично привабливий та функціональний простір. Такий підхід забезпечує візуальну легкість та просторову відкритість, що сприяє комфортному пересуванню відвідувачів та полегшує огляд експонатів. Крім того, сірий колір має психологічний вплив, що сприяє розслабленню та концентрації, зменшуючи емоційне напруження та сприяючи глибшому зануренню у виставковий контент. Сині акценти додають до цього почуття спокою та стабільності, що є важливим для створення комфортного середовища для різних категорій відвідувачів.

Таким чином, використання сірого кольору різних відтінків для фону та синього для акцентів у мінімалістичному інтер'єрі музейно-виставкового простору є виправданим з точки зору як естетичних, так і функціональних вимог. Така кольорова палітра допомагає створити гармонійний, спокійний та інтелектуально стимулюючий простір, який сприяє залученню відвідувачів та ефективній презентації мистецьких експонатів.

Рис. 3.3. Кольорова палітра інтер'єру

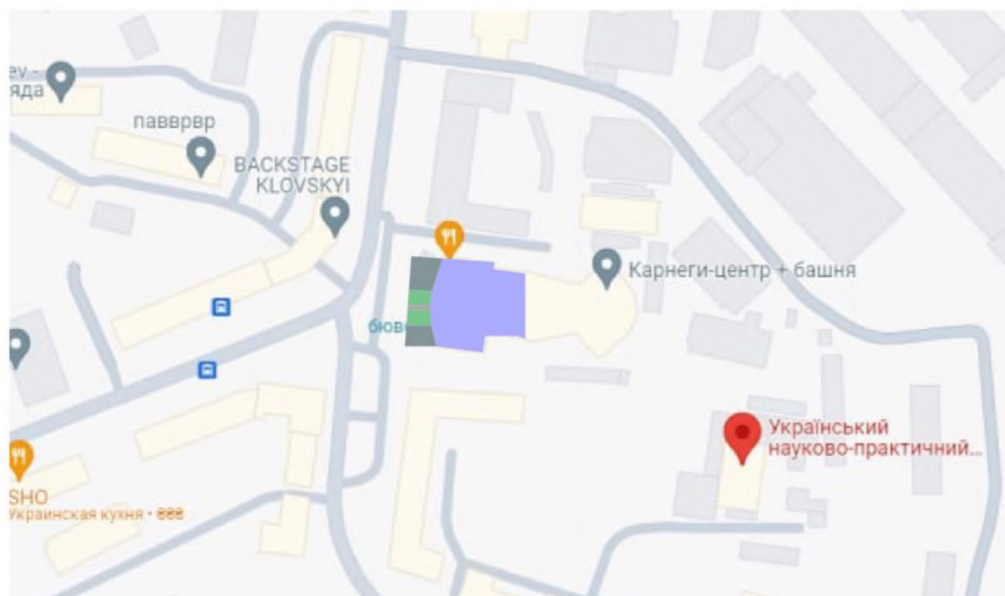
3.3. Планування благоустрою прибудинкової території

Будівля знаходиться за адресою м.Київ, вул. Кловський узвіз, 7.

Розміщена в активному районі, що має житлові будинки та комерційні споруди.

Поруч знаходиться парковка, окрім неї благоустрій відсутній. Тому було прийнято рішення додати декілька лавок з комфортними місцями для сидіння та провести озеленення території у вигляді декоративних насаджень кущів.(рис.3.4)

Схема благоустрою території М 1:2500

Умовні позначення схеми благоустрою	
Колір	Найменування
Blue	Проектований об'єкт
Green	Парковна
Yellow	Зона відпочинку з озелененням
Grey	Декоративна доріжка

Рис.3.4. Схема благоустрою

3.4 Функціональне зонування та планувальне вирішення

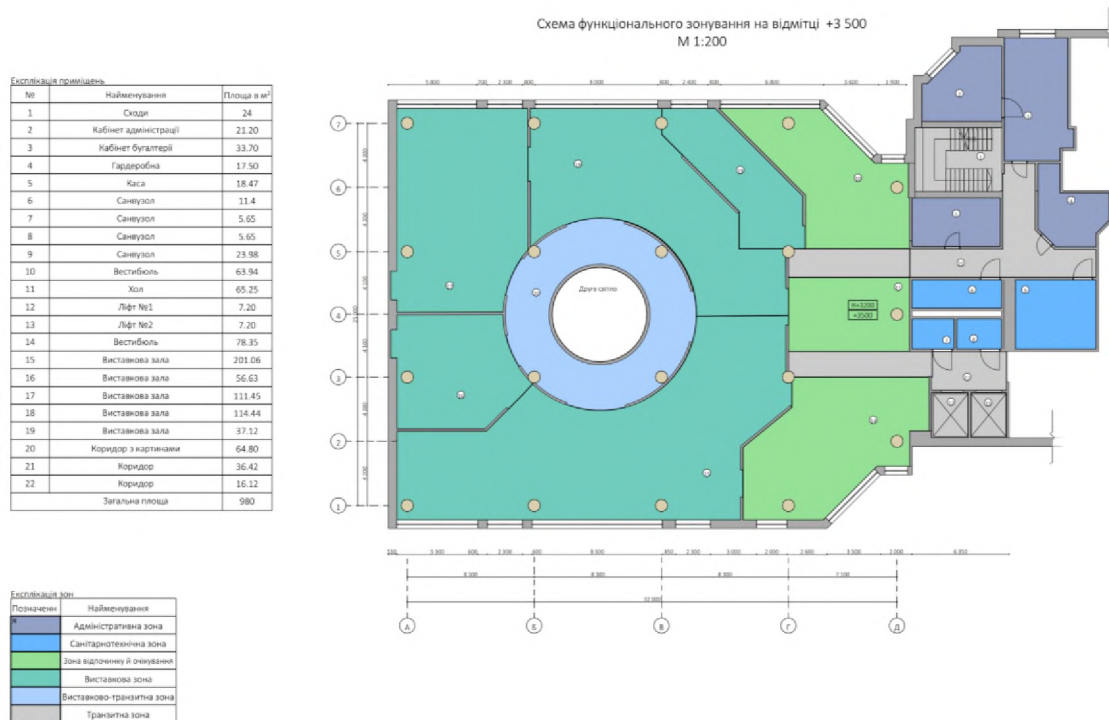

Рис. 3.5. Схема функціонального зонування другого поверху.

Музейно-виставковий простір починається з другого поверху будівл. До нього можна потрапити за допомогою сходів, або ліфту. Одразу після виходу від сходів розташовані службові приміщення, щоб відвідувач міг придбати квиток в касі, або завітати до адміністрації, якщо необхідно, також там розташована гардеробна кімната, щоб в холодну пору року можна було залишити верхній одяг і гуляти простором з комфортом. Доступ до санітарно-технічної зони є одразу як від сходів, так і від ліфта. Далі розташована зона відпочинку, де відвідувачі можуть зачекати когось, ознайомитися з літературою відповідної тематики, або поговорити з комфортом. Вся решта простору другого поверху заповнена виставковою зоною різних тематик. Подібне функціональне зонування дає можливість відвідувачам одразу після входу мати доступ до необхідних приміщень для здійснення технічних маніпуляцій перед загальним процесом взаємодії з експонатами та картинами.

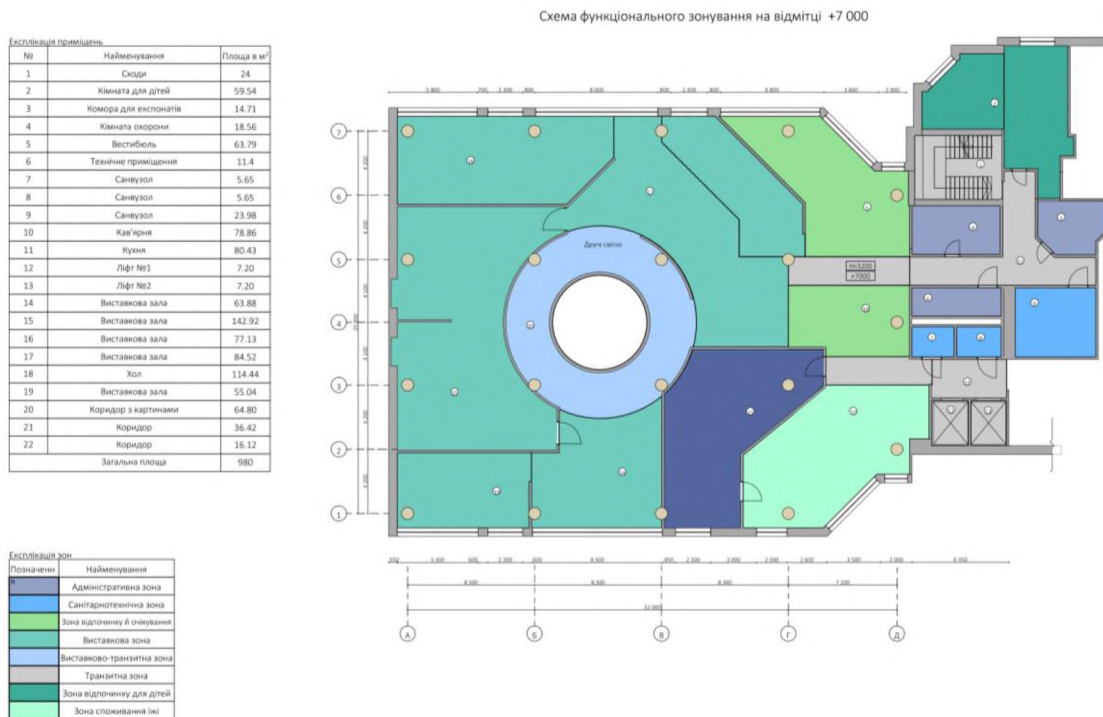

Рис. 3.6. Схема функціонального зонування третього поверху

Аналогічно з другим поверхом вхід виконується з сходів, або ліфту. При вході від сходів розташована зона для дітей. Це приміщення, де батьки можуть залишити своїх дітей різних вікових груп, де за ними будуть приглядати відповідальні люди, в той час, коли дорослі зможуть спокійно провести свій вільний час. Також поруч розташована службова зона, а точніше охорона для швидкого реагування та необхідні комори для зберігання технічних речей і елементів експозиції, для подальшої тимчасової зміни за необхідністю. Тут також розташована зона відпочинку, аналогічно з другим поверхом. Також присутня обідня зона та зона кухні, де відвідувачі зможуть перепочити за чашкою кави, або втамувати легкий голод. Решту об'єкту заповнюють виставкові зони.

Просторове планування виконане з простотою та стилем. Виставкові зали не розмежовані повністю перегородками, відсутні двері для відчуття свободи та плавного перетікання відвідувачів з однієї зони в іншу. Наявні перегородки не створюють відчуття закритих кімнат бо є не закінченими. Світло додають

панорамні вікна. Створений простір враховує безперепонне перетікання та поєднання різних функціональних зон, такі як: виставкова зона, зона відпочинку, обідня зона та службова.

При проєктуванні музейно-виставкового простору особлива увага приділяється освітленню, наявні панорамні вікна додають достатню кількість природнього світла. Додані точкові світильники на треках, що мають можливість змінювати точки свого освітлення. Таким чином можна з їх допомогою прямо відсвітлювати певні об'єкти, також можна змінювати їх позиції на треках, що є доречним через періодичні зміни картин ' експозицій. В деяких виставкових залах відповідно до тематики розташовані лед стрічки на рівні підлоги та блоків підвісних картин. Всі світильники мають можливість зміни яскравості світла, температури та кольору. Це дає можливість створення тематичних виставок, що бідуть доповнені грою світла та створять неповторне враження. Подібна організація світла дає можливість концентрувати увагу відвідувачів на елементах експозиції, експонатах і картинах.

3.5. Підбір матеріалів і предметне наповнення інтер'єру

Підбір матеріалів для музейно-виставкового простору є критично важливим аспектом, який впливає на естетику, функціональність та довговічність інтер'єру. Відповідно до теми дипломної роботи, матеріали для підлоги, стін та стелі були обрані з урахуванням їх естетичних та технічних характеристик, які відповідають вимогам сучасних музейних просторів.

Матеріал підлоги є ключовим елементом інтер'єру, оскільки він повинен витримувати високий ступінь зносу та забезпечувати безпечну і комфортну поверхню для відвідувачів. У санвузлах використовується плитка, яка має високу стійкість до вологи та механічних пошкоджень. Плитка також легко очищується та дезінфікується, що є важливим для підтримання високих стандартів гігієни. В решті приміщень використовується наливна підлога, яка відзначається високою зносостійкістю, рівністю поверхні та можливістю створення безшовного

покриття. Наливна підлога також забезпечує можливість використання різних колірних рішень, що дозволяє гармонійно інтегрувати її в загальний дизайн простору.

Стеля виготовлена з гіпсокартону, який є універсальним матеріалом для створення рівних поверхонь і дозволяє втілювати різні дизайнерські рішення. Гіпсокартонні стелі можуть бути легко адаптовані для інтеграції освітлювальних приладів та вентиляційних систем, що забезпечує оптимальні умови для збереження експонатів та комфорту відвідувачів. Поверхня стелі покрита спеціальною фарбою, яка має високий рівень відбивної здатності, що сприяє кращому розсіюванню світла в приміщенні. Це дозволяє досягти рівномірного освітлення експозиційних зон, що є важливим для правильної презентації мистецьких творів.

Стіни також відіграють значну роль у формуванні загального враження від простору. Вони оброблені спеціальною фарбою, яка забезпечує не лише естетичний вигляд, але й функціональні переваги. Спеціальна фарба має високу зносостійкість, що дозволяє підтримувати бездоганний вигляд стін навіть при інтенсивному експлуатаційному навантаженні. В санвузлах використовується плитка, яка, аналогічно до підлогового покриття, забезпечує водонепроникність та легкість в обслуговуванні. Використання плитки на стінах санвузлів також сприяє підтриманню високих стандартів гігієни та довговічності.

Таким чином, підбір матеріалів для музейно-виставкового простору базується на їх функціональних та естетичних властивостях. Плитка у санвузлах забезпечує необхідний рівень гігієни та стійкість до вологи, наливна підлога в решті приміщень гарантує зносостійкість та естетичний вигляд, гіпсокартонні стелі з спеціальною фарбою дозволяють досягти оптимального рівня освітлення, а спеціальна фарба на стінах забезпечує їх довговічність та легкість в обслуговуванні. Такий підхід до вибору матеріалів забезпечує створення естетично привабливого, функціонального та довговічного інтер'єру, який відповідає вимогам сучасного музейно-виставкового простору.

Умеблювання музейно-виставкового простору включає в себе різноманітні елементи, що враховують функціональність, естетику та комфорт для відвідувачів і працівників.

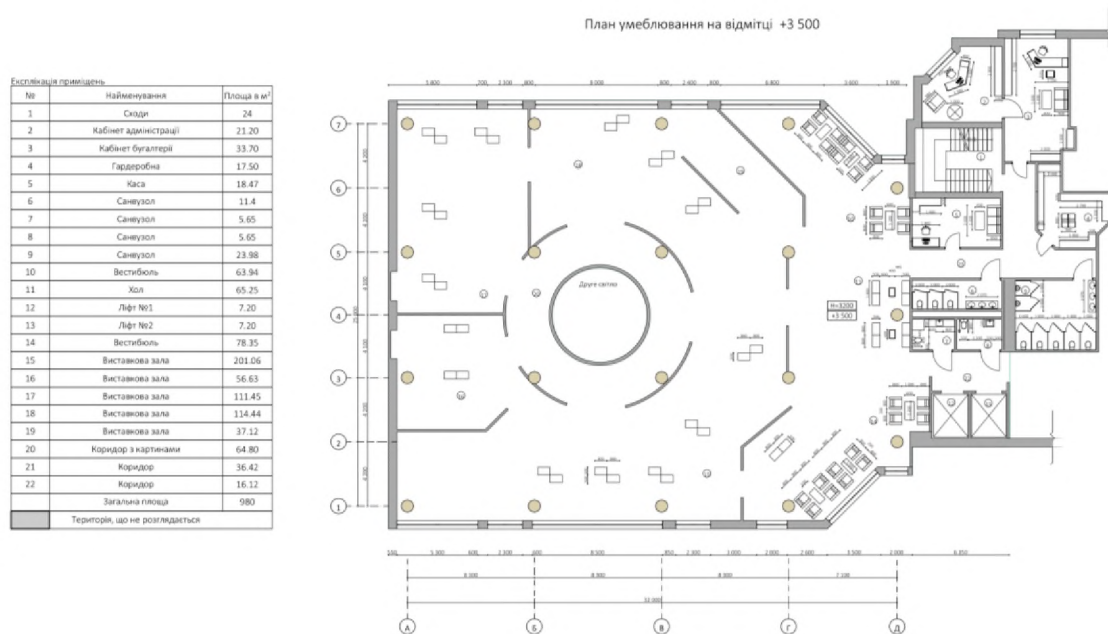

Рис. 3.7. План умеблювання другого поверху

Відповідно до плану умеблювання другого поверху (рис.3.7) він умебльований за єдиним стилістичним оформленням з дотриманням комфорту та функціональності.

Санвузли виконані з урахуванням ергономічних вимог та естетичних принципів. Умивальники та унітази встановлені на якісній сантехнічній кераміці, а перегородки між унітазами забезпечують приватність та комфорт для користувачів. Інклюзивний санвузол розроблений з урахуванням потреб людей з обмеженими можливостями, зокрема, в ньому передбачено спеціальні зручності. Санвузол для мам і дітей обладнаний пеленальним столиком, що дозволяє забезпечити зручні умови для догляду за малюками. У зоні очікування встановлені диванчики, крісла та журнальні столики, виготовлені з якісних та міцних матеріалів, таких як дерево та м'які тканини. Це забезпечує комфортне та зручне місце для відпочинку відвідувачів перед відвідуванням виставкових зали та після нього. У виставкових залах встановлені пуфики, які дозволяють

відвідувачам зручно переглядати експозицію та відпочивати під час екскурсії. Гардеробна обладнана полицями для зручного зберігання одягу та аксесуарів відвідувачів. Кабінети адміністрації та бухгалтерії оформлені в стилі мінімалізму, з використанням нейтральних кольорів та сучасних матеріалів, що створює естетичний і функціональний робочий простір. Приміщення каси обладнане відповідним обладнанням та місцем для відпочинку працівників, що сприяє ефективній роботі та комфортному обслуговуванню відвідувачів. Умеблювання поверху музейно-виставкового простору ретельно підібране з урахуванням потреб відвідувачів та працівників, а також естетичних та функціональних вимог сучасного інтер'єру.

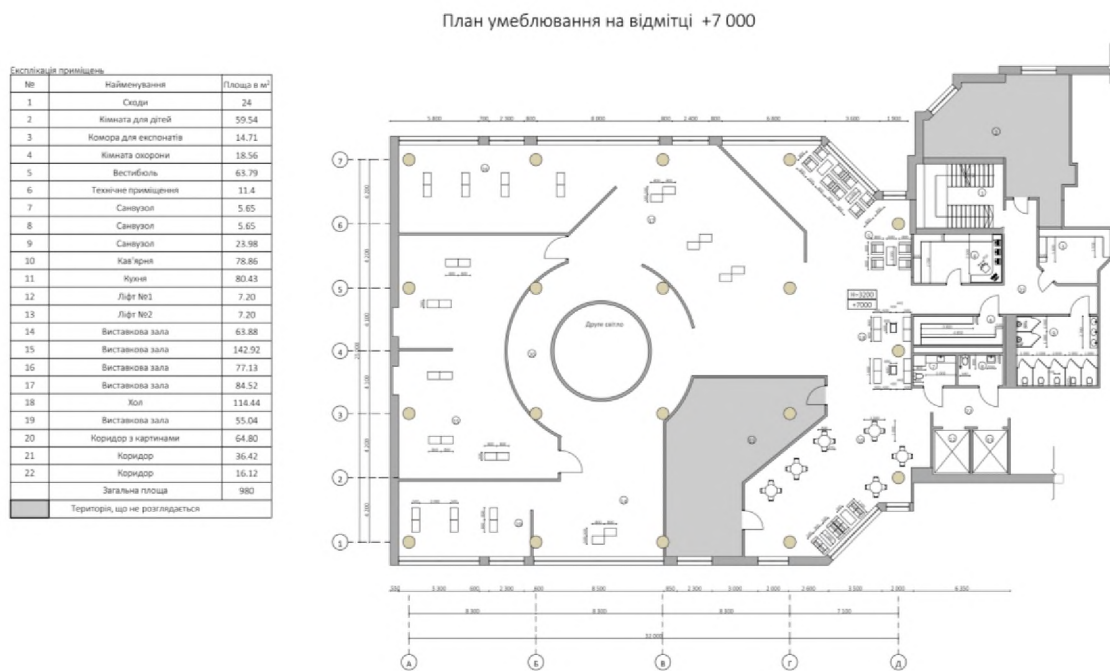

Рис. 3.8.. План умеблювання третього поверху

Умеблювання третього поверху (рис.3.8.). Дитяча кімната виконана з урахуванням потреб наймолодших відвідувачів. М'які дивани та стільчики забезпечують комфорт для відпочинку, а стільчики та столики виготовлені з міцних та безпечних матеріалів, що відповідають стандартам безпеки для дітей. Ігрові елементи та розвиваючі іграшки створюють стимулююче середовище для дитячого розвитку. Комора для технічних засобів обладнана шафками та полицями для зручного зберігання обладнання та інструментів. Матеріали

виконання – міцний метал та якісна деревина, що забезпечує довговічність та надійність меблів. Комора для зберігання картин та експонатів також має відповідні розміщення та підтримує оптимальні умови зберігання. Використані матеріали, такі як деревина та м'які тканини, дозволяють захистити експонати від пошкоджень. Кімната охорони виконана у стриманому стилі, з міцними металевими дверима та відповідними системами безпеки. Робоче місце для охоронців забезпечує зручні умови для ведення спостереження та забезпечення безпеки виставкового простору. Стандартний санвузол та інші приміщення для персоналу мають сучасний дизайн та використовують якісні сантехнічні матеріали, що забезпечують зручність та гігієну користування. Обідня зона оформлена з використанням зручних меблів – столиків, стільців та диванів – з якісних матеріалів, що дозволяють відпочити та насолодитися обідом у приємній атмосфері. Виставкові зали обладнані зручними пуфками, які дозволяють відвідувачам комфортно переглядати експозиції та насолоджуватися мистецтвом. Таке умеблювання забезпечує зручність, естетику та безпеку для всіх користувачів музейно-виставкового

3.6. Авторські пропозиції

Для музейно виставкового простору було розроблено комплект меблів, що складається з: обіднього столу, дивана та стільця. Меблі створені для зони перекусу, а саме кав'ярні, тому першочерговим було важливо створити їх частиною загальної атмосфери. Для акценту було обрано стіл, що замість ніжок має скульптуру на постаменті, він є основою, що задає настрій. Його доповнює затишний диванчик і стільчик. Диванчик має досить просте оформлення, що лише підкреслює особливість столу. Прості та м'які лінії, кольори та матеріали – все це єдине та різне, як і саме мистецтво. Стілець має цікаве поєднання ніжок, що достатньо привертає увагу, але не порівнюється з столом. Комбінація цих меблів дає єдине враження та атмосферу в кав'ярні. Конструкція меблів

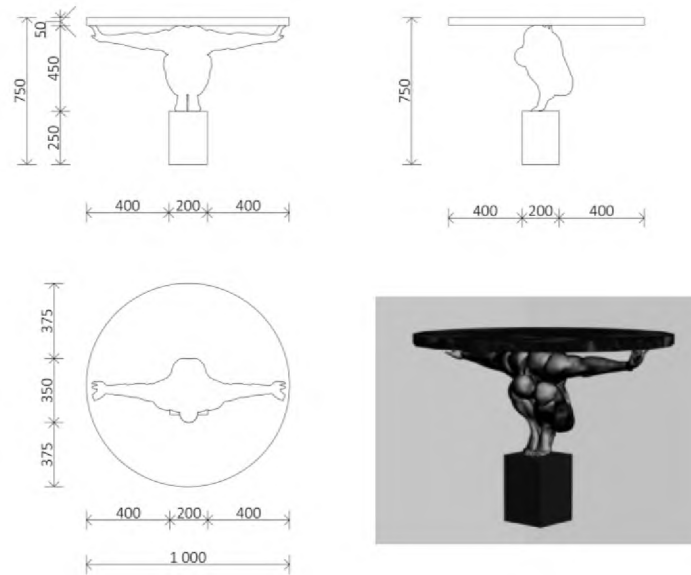

підтримує загальне мінімалістичне оформлення та доповнює інтер'єр не втрачаючи гармонії.

Рис. 3.8. Мудборд авторських розробок

Конструкція столу (рис.3.9) основне навантаження приймає куб, що є простим цементовим блоком (зовнішнє імітований у мармур), це забезпечує стійкість та надійність. Статує пустотіла, виконана з фібергласовий пластику, що імітує метал, використовується імітація металу, щоб уникнути зайвого навантаження. Столешня виконана з того ж пластику, з імітацією мармуру, використання пластику робить ціну столу доступною, а конструкцію легкою та надійною. Цементовий куб і столешня з'єднані сталеву трубою.

Рис. 3.9. Креслення столу

Конструкція стільця (3.10) каркас виконаний з сталі в комбінації з деревом, що забезпечує надійність і комфорт, тканина використана для оббивки - один з різновидів тканини антикіготь, а точніше флок. Флок не линяє і не вигоряє на сонці. Важливе значення має його водостійкість. На дотик матеріал м'який і теплий. Флок може мати різний склад, але всі різновиди цієї тканини об'єднує просочення верхнього шару. Він «тефлонового» виду, з водовідштовхувальними властивостями. Візуально дає імітацію шовку, але з щільнішою структурою. Для наповнювача використаний ватин, він добре тримає форму та є м'яким.

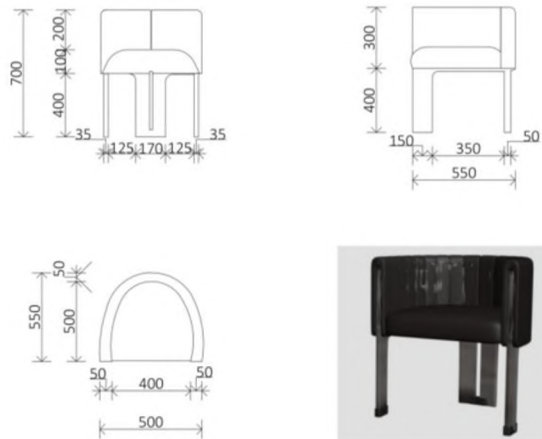

Рис. 3.10. Креслення стільця

Конструкція дивану (3.11.) для дивану використані аналогічні матеріали, як для стільця. Дерево та метал в каркасі, ватин наповнювач і флок – оббивка. Використані матеріали забезпечують надійність, статичність, якість, неймовірне візуальне враження, не високу собівартість.

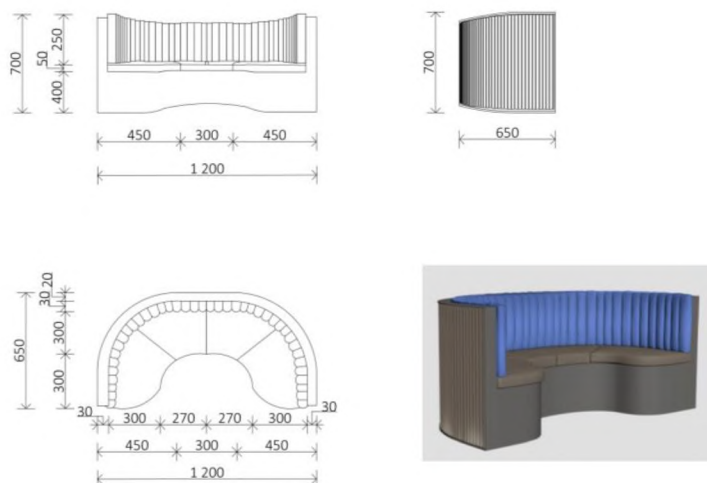

Рис. 3.11. Креслення дивану

Авторство меблів полягає у створенні форми, комбінації кольорів і матеріалів. Меблі створені в спеціальному тандемі до концепції музейно-виставкового простору, а саме кав'ярні.

3.7. Висновки розділу 3

Просторове рішення дизайну інтер'єру музейно виставкового простору відповідає функціональному призначенню, а точніше, виставці мистецьких матеріалів, картин, експонатів і експозицій. Має відповідні приміщення службового призначення, що підтримують функціонування об'єкта та комфортну роботу працівників. Відвідувачі мають всі необхідні приміщення для комфортного часу проведення. Розроблене функціональне зонування відповідає технічним призначенням. Підібрана кольорова палітра відповідає стилістиці та правильному сприйняттю простору відвідувачем. Подібне функціональне зонування створює простір, що відповідає функціональним вимогам, ергономічним нормам, приваблює відвідувачів своєю простотою та естетичністю та заохочує відвідувати музейно-виставковий простір частіше

Також були розроблені авторські розробки у вигляді комплекту з обіднього столу, стільця та дивану, що відповідають загальній стилістиці та атмосфері закладу. Інтер'єр та оформлення має безпосередній вплив на сприйняття простору. Філософія закладу полягає в інтеграції мистецтва в суспільство, створюючи простір, де кожен відвідувач, незалежно від його культурного чи інтелектуального рівня, відчує себе комфортно та залучено. Проект музейно-виставкового простору націлений на знищення бар'єрів між мистецтвом та суспільством, створюючи місце, де кожен може знайти щось для себе, відчуваючи підтримку та повагу. Дизайн інтер'єру виконаний у мінімалістичному стилі, який підкреслює гармонію, спокій і простоту.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

Розвиток музейного простору є важливим процесом, який відображає культурні, технологічні та соціальні зміни протягом історії людства. З початкової функції зберігання та демонстрації артефактів музеї перейшли до ролі відкритих платформ, сприяючи активній взаємодії відвідувачів з експозиціями. Сучасні тенденції в оформленні музейно-виставкового простору свідчать про стрімкий розвиток технологій та зміну підходів до сприйняття культурної спадщини. Назва музейно-виставкового простору «Ars longa – vita brevis», перекладена з латині, виражає ідею, що мистецтво є вічним, у той час як життя коротке. Ця концепція відображається в оформленні інтер'єру, яке має витончений настрій та мінімалістичний стиль. Оформлення інтер'єру безпосередньо впливає на сприйняття простору та філософію закладу, що прагне інтегрувати мистецтво в суспільство і створювати комфортне та заохочувальне середовище для всіх відвідувачів. Проект музейно-виставкового простору спрямований на знищення бар'єрів між мистецтвом і суспільством, надаючи можливість кожному знайти щось для себе та відчути підтримку та повагу.

Було досліджено та виявлено основні тенденції в оформленні подібних закладів. Аналіз вимог та особливостей об'ємно-просторового вирішення музейно-виставкового середовища підкреслює важливість архітектурного планування, ергономіки, естетики, функціональності та безпеки у проектуванні музейного простору. Забезпечення комфорту для відвідувачів та захист колекцій вимагає комплексного підходу до організації музейної інфраструктури.

Дизайн інтер'єру, виконаний у мінімалістичному стилі, підкреслює гармонію, спокій і простоту. Цей стиль характеризується використанням чистих ліній, нейтральних кольорів та мінімальною кількістю декоративних елементів, що дозволяє зосередити увагу відвідувачів на експонатах та картинках. Відсутність надмірних деталей створює відкрите та просторово комфортне середовище, сприяючи огляду експозицій. Умеблювання та вибір матеріалів відповідає нормативним документам та функціональному призначенню.

Освітлення має гнучкість, що легко підлаштовується до різних експозицій та передислокації картин й експонатів. Дизайн інтер'єру музейно-виставкового простору відповідає функціональному призначенню та сприяє створенню зручного та привабливого середовища для відвідувачів. Використання функціонального зонування, правильної колірної палітри та відповідно підібраних меблів створює сприятливу атмосферу для вивчення та сприйняття експозицій, залучаючи широке коло відвідувачів до музейно-виставкового простору.

Результатом зробленого дослідження та практичного виконання є спроектований дизайн інтер'єру музейно-виставкового простору, що може виконувати свою пряму функцію, сприяючи, популяризації мистецтва серед різних вікових і класових груп населення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Артеменко О. Основи теорії кольору. – Київ: Видавництво "Мистецтво", 2010. 180 с.
2. Баранюк О. Естетика: Підручник для вищих навчальних закладів. – Львів: Літопис, 2006. 540 с.
3. Вербицька П. В., Пасічник Р. Е. Музей як комунікативний та освітній простір: навч. посіб. – Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2017. 229 с.
4. Бондар І. О. Теорія кольору: навчальний посібник для студентів напряму підготовки «Видавничо-поліграфічна справа». – Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. 164 с.
5. ДБН А.3.2-2:2009 "Система стандартів безпеки праці"
6. ДБН Б.2.2-3:2012 "Будинки і споруди. Заклади культури та мистецтва"
7. ДБН В.1.1-7:2016 "Пожежна безпека об'єктів будівництва"
8. ДБН В.2.2-17:2006 "Доступність будинків і споруд для маломобільних груп населення"
9. ДБН В.2.5-23:2010 "Інженерне обладнання будинків і споруд. Проектування електрообладнання об'єктів цивільного призначення"
10. ДБН В.2.5-28:2006 "Природне і штучне освітлення"
11. ДБН В.2.5-28:2018 "Природне та штучне освітлення: ДБН В.2.5-28:2018. - [Чинні від 2019-03-01].-К. : Мінрегіон України, 2018. 137 с.
12. ДБН В.2.6-31:2018 "Теплова ізоляція будівель"
13. Кольорознавство: [підруч. для студ. вищ. навч. закл.] / Таміла Печенюк : Львів. нац. акад. мистецтв. – К. : Грані-Т, 2009. 191 с.
14. Левчук Л.Т., Гриценко В.С. Історія світової культури. – К., 2003. 320 с.
15. Лісна О. І. Декоративно-художнє освітлення архітектурного середовища: навч. посібник : Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2010. 275 с.

16. Мезенцева Г. Г. Музеєзнавство (на матеріалах музеїв Української РСР). : К.: Вища школа, 1980. 120 с.
17. Музей як комунікативний та освітній простір: навч. посіб. / Вербицька П. В., Пасічник Р. Е.; Національний університет «Львівська політехніка». – Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2017. 229 с.
18. Шевчук В. Г. Фізіологія (вид. 2, Підручник для ВМНЗ IV р.). Вінниця: Нова Книга. 206 с.
19. Brown, David. Éclairage des expositions: Théorie et pratique. – Paris: Éditions du Louvre, 2015. 256 p.
20. Cortese, Alfonso. La nascita dei musei: Sviluppo dello spazio espositivo museale. – Roma: Edizioni di Roma, 2010. 384 p.
21. Florence, David. Museums in Space and Time: Strategies for the Modern Age. – Paris: Éditions du Louvre, 2015. 312 p.
22. Giddens, Andrea. Color Psychology: Theory and Practice. – New York: Routledge, 2017. 288 p.
23. Hartman, Julia. Effective Space Management: Functional Zoning Techniques in Museums. – New York: Altamira Press, 2016. 240 p.
24. Kain, David. Practical Guide to Museum Space Organization: Functional Zoning and Planning. – Oxford: Blackwell, 2017. 256 p.
25. Keller, Eva. Color Psychology: The Influence of Color on Our Emotions and Behavior. – Berlin: Linder, 2019. 176 p.
26. Marcus, Jacob. Lighting Museums and Exhibition Spaces: Principles and Practice. – Berlin: Linder, 2018. 240 p.
27. Michaels, John. Museum Architecture and Design: Theory and Practice. – Seattle: University of Washington, 2016. 352 p.
28. Robinson, Heather. Practical Guide to Museum Exhibition: From Planning to Implementation. – London: Routledge, 2019. 320 p.
29. Smith, Alicia. Practical Guide to Museum Furniture Arrangement: Selection and Placement Techniques. – New York: Altamira Press, 2018. 240 p.

30. Smith, Alicia. Practical Guide to Museum Lighting: From Concept to Implementation. – New York: Routledge, 2017. 320 p.
31. Strategies for Functional Zoning and Organization. – London: Routledge, 2017. 288 p.
32. Strategies for Functional Zoning and Organization. – London: Routledge, 2018. 288 p.
33. Stern, Stephen. Color Psychology and Emotional Impact. – Seattle: Redmond Laboratory, 2018. 224 p.
34. Waidacher, Friedrich. Allgemeine Museologie: Lehrbuch. Übersetzt von V. Lozinsky, O. Liang, Kh. Nazarkevich. – Lwiw: LITOPYS, 2005. 632 p.
35. Zhang Li. Lighting Design for Museums and Galleries: Techniques and Technologies. – London: ArtLibri, 2019. 288 p.
36. Будівельні матеріали та екологія [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://tatos-bud.com.ua/stroitelniemateriali-s-tochki-ekologii-22.html>
37. Музеєзнавство. Класифікація музеїв України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://megalib.com.ua/content/7956_14_Klasifikaciya_myzeiv_Ykraini.html
38. Нормативна база [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://eco.cg.gov.ua/index.php?id=15803&tp=1&pg=>
39. Екологічність будівельних матеріалів. Вимоги до будівельних матеріалів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://udkgazbeton.com/ua/statti/60-ekologichnist-budivelnikh-materialiv-vimogido-budivelnikh-materialiv>
40. Екологічно чисті матеріали для будівництва [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bud-info.net.ua/materialy-dlya-budivnytstva-taremontu/ekolohichno-chysti-materialy-dlia-budivnytstva/>
41. Які матеріали актуальні в дизайні інтер'єру [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vr-expert.com.ua/interier-kvartiru-2017/>

ДОДАТКИ